

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

גדלות הבורא

אשה כי תזריע וילדה זכר (ב, א). איתא במדרש (ויק"ר יד, א) "אשה כי תזריע, הה"ד (תהלים קלט, ה) אחר וקדם צרתני, אם זכה אדם אומרים לו: אתה קדמת לכל מעשי בראשית, ואם לאו, אומרים לו: יתוש קדמך, שלשול קדמך". ולבאר זה, הנה כבר כתבנו כמה פעמים ההפרש בין ההנהגה הטבעית להנהגה למעלה מהטבע. ונראה לפרש, כי הנהגת המדרש הטבעית יראה יותר נפלאות ה' ביצורים כי הנהגת המדרש, שעל אף שקטנים המה אבל יש להם כל האברים וההרגש הצריך לקטנותו, וזוהו יראה נפלאות מעשי ידי יוצר. ובהנהגת למעלה מהטבע יתראה גדלותו ע"י ישראל, אשר הקב"ה משדר למענם הטבע וראו כל אפסי ארץ גבורות ה', ויתקדש שם שמים על ידם, וזה הוא רק כאשר יזכו שיעשה להם נס שלא עפ"י טבע. וזו כוונת המדרש "הה"ד אחר וקדם צרתני וכו', אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית", כלומר, אם זכה ונעשה על ידו נס שלא עפ"י הטבע, אז יתקדש שם שמים על ידו והוא קודם ל"מעשה בראשית" - המכונה דרכי טבעיות, כי על ידו יראה כי ה' משדר הטבע, אמנם אם לא זכה, אז אומרים לו יתוש יותר נפלאות בדרכי הטבע.

(גנזי ישראל - טשורטקוב)

שלא לשקוע בתאוות הגשמיות

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר (ב, א). ברש"י מביא את המדרש: אמר רבי שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר בהמה חיה ועוף". (ויק"ר יד, א) ורש"י מביא אחרי דברי המדרש הנ"ל בענין "אחר וקדם צרתני" בא רבי שמלאי ואומר כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה חיה ועוף כך תורתו אחר בהמה חיה ועוף, ורצונו לומר בזה שהתורה הנלמדת ע"י האדם ממדת לפי השלמת חובת יצירתו בעולם, דאם בהשלמת יצירתו הוא בבחי' אחר בהמה חיה ועוף, היינו שהוא שקוע ורודף רק אחר תאוות הגוף, וכמוכח ש'רישא בתר גופא גרירא', הרי גם תורתו הוא בבחי' 'אחר בהמה חיה ועוף' שפלה ונמוכה מכל הברואים השפילים, ונעשית לו סם מות רח"ל, אבל אם בהשלמת יצירתו הוא בבחי' קודם במדרגה לבהמה חיה ועוף, היינו בהטותו את הגוף לטוב, ולהפכו לבחי' רוח ונשמה הרי גם תורתו הוא במעלה נשגבה מאד, וזוכה שיעשו ממנה קישוטין למלאכ.

(אמת ליעקב - מרן הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה זי"ע)

המשתוקק לקיים מצוה הרי הוא כאילו כבר קיימה

אשה כי תזריע וילדה זכר (ב, א). לכאורה יקשה מדוע נאמר בזכר: וילדה בלשון עבר, ולא כבנקה: תלה, ועוד יתמה דבזכר כתיב קודם וילדה ובנקה כתיב תלה אח"כ, להורות בא כי מאחר שכל איש ישראל משתוקק יותר ללידת זכר, משום שבכך זוכה לקיים מצות מילה, חינוך הבן לתלמוד תורה ועוד, לפיכך נחשבת לו אותה השתוקקות כאילו כבר קיים המצוה, וזה שנאמר: וילדה היינו בלשון עבר כאילו כבר ילדה זכר לפני כן, בגדר של

מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

(הרה"ק השר-שלום מבבלוא זי"ע)

טעם לעריכת "קרי"ש ליינען" בלילה לפני הברית

וביום השמיני ימול (ב, א). מה טעם בדבר שקורין 'קריאת שמע' בבית היולדת בלילה שמיני לפני המילה? ויש לומר ששנינו במשנתנו (ברכות ב, א): "למה קדמה פרשת 'שמע' ל'והיה אם שמוע'? כדי שיקבל עליו עול מלכות תחילה, ואחר כך יקבל עליו עול מצוות - והנה הרך הנוולד עומד להכנס מחר בעול מצוות, כבריתו של אברהם אבינו ע"ה, והרי עדיין לא קיבל עליו עול מלכות שמים? לפיכך אנו נכנסים וקורין לפניו קריאת שמע ומושכין עליו עול מלכות שמים קודם לקבלת עול מצוות.

(הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ב, א)

במדרש תנחומא (תחילת פרשת תצוה) מצינו: "ילמדנו רבינו, קטן לכמה נימול? כך שנו רבותינו: קטן נימול לשמונה. מה טעם? כשם שנימול יצחק אבינו. וכל העובר ישתומם על שאלתם "קטן לכמה נימול", הלא זיל קרי בי רב הוא, פסוק מפורש הוא לפנינו: בפירוש "עץ יוסף" על אתר הביא מספר "פתח משה" ליישב שכונת השואלים היתה לגבי קטן שנוולד לו' חודשים, האם עלינו למולו במלאת לו שמונה ימים, או שמא יש לחכות על שיחלפו שמונה ימים מן החודש התשיעי? ועל כך הביא המדרש ראייה מיצחק, שנוולד לו' חודשים ובכל זאת נימול לשמונה ימים.

ומצאנו שהגאון רבי בצלאל שאפראן אבד"ק באקו - מגדולי חכמי רומניה - הצביע על המובא ב"תורת כהנים" (תוריע פרשה א, פ"ק א), על הפסוק שלפנינו, שאמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא: אילו נאמר (וטמאה שבעת ימים ובשמיני ימול" (ולא נאמר (וביום) שומע אני שבעה ושמונה הרי חמשה עשר, תלמוד לומר "וביום", אמר לו רבי עקיבא: צללת במים אדירים והעלית חרס בידך?!. (והלא) כבר נאמר "ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם. מעתה, יתכן שגם התלמידים ששאלו "קטן לכמה נימול", עלה על מחשבתם לשאול כעין שאלה זו, שכן לא סברו כחידושו של אותו תלמיד, שדרש את ה' של' וביום השמיני", אלא כדברי ר' אלעזר ברבי שמעון (יבמות עב) שאינו דורש את ה' של' ו"ביום השמיני", ועדיין אפשר לומר שכונת "ביום השמיני ימול" היינו יום השמיני שבא אחר שבעת ימי טומאה, הרי ט"ו ימים? על כך השיב להם רבם: כך שנו "רבותינו" כלומר: גם אותם שלא דרשו את ה', של' ו"ביום השמיני" קטן נימול לשמונה. מה טעם? כשם שנימול יצחק אבינו. וכעין תשובתו של רבי עקיבא לאותו תלמיד, שהלימוד הוא ממה שנאמר לגבי יצחק: "שמונת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם.

(מבוצא של רב - שו"ת הרב"ז שפרו)

קיום מצוות במסירות נפש מוגן מכל רע -

מהי ההנהגה של הנוסעים לעמנואל' דרך כבישי השומרון?

וביום השמיני ימול (ב, א)
הראשונים מקשים למה לא גזרו לאסור מילה בשבת שמא יעבירו ד' אמות ברשות הרבים?

ומצאנו קלויזנבורג בעל ה"שפע חיים" זי"ע שפענינם של הגזירות והחומרות שעשו חכמים למצוות, אף שלפעמים סוף החומרה או הגזירה רחוקה מן המציאות, התבאר על ידי פי דברי הגמרא (קידושין לט): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", והיינו שכל מצוה הכתובה בתורה אין מתן שכרה בצידה בעולם הזה, אלא בעולם הבא. בהמשך סוגיית הגמרא מתבאר כי אילו היה שכר מצוה בעולם הזה, לא היה האדם נכשל בהרהור זר בעת עשיית המצוה, אלא המצוה עצמה היתה מגינה עליו שיעשנה בשלימות וללא פגם. אולם מכיוון שאין שכר מצוה בעולם הזה, על כן יש חשש להרהור עבירה שיפגום בעשיית המצוה.

ומשום כך, כדי שכלל זאת ייעשו המצוות בשלימותן, הוסיפו חכמים לכל מצוה גזירות וחומרות. השכר על ההקפדה על הגזירות והחומרות, להבדיל משכר המצוה עצמה, כן ניתן בעולם הזה, שהרי לא נאמר "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" - אלא על שכר המצוות שנכתבו בתורה, ולא שכר החומרות והגזירות שהוסיפו חכמים. אלא שמצינו עוד אפשרות לזכות בשכר מצוה כבר בעולם הזה - לגבי פנחס, שקינא את קנאתו והרג נשיא שבט מישראל, אמר הכתוב: "הנני נתון לו את ברית ישלום", ועל כך אמרו חז"ל שהקב"ה אמר על פנחס: "בדין הוא שיטול שכרו". ולמה? כתבו המפרשים שמה שקיימא'לן "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" הוא רק בקיום מצוה באופן טבעי, אבל על מסירות נפש

שנה ח'
 גליון מס' 381
 פרשת תז"מ
 ה'תשפ"ג

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
 כולל אברכים לעיון - לפני"צ
 כולל אברכים להוראה - אהר"צ
 רחוב מרשיל 13 בני ברק

תלמוד תורה
 "תורת אמת" שטפנשט
 עני הלויים
 כתות הת"ת
 מינה לשייב קטנה ללל הסודית
 ה"ר"ף 35 אלעד

בית הכנסת
 בית שטפנשט - נבנותים
 בקבר הגדוק שטפנשט
 רח"ו רמב"ם ובעתים
 כולל אברכים * בית נכנת * מורשה
 * מרכז מתורגמים לנוקמים

הכנסת אורחים ואש"ל ברומניה
 לקבוצות יחודים - בחינת מראש
 מרתקת כבר האמירו הארצות שטפנשט
 רח"ו אלוזבט 2 ט"ו מאקאוריאשי - הימנה

מקווי תורה
 מפעל קמחא דספחא
 וקמחא דסבא
 עזר וסיוע למשפחות ברוכות בימי
 התנאים ושבתות השנה.

אור מתתירו
 שיעורי תורה ברובי הארץ, כנס חיוק
 וערבי יהדות לעם שבשדות, בהשתתפות
 גדולי המשפיעים ומזכיר הרבים

הספריה התורנית ומזון און
 להצגת ידוהת הוכנה
 וזכר התנאים שטפנשט.

טכונ תורני
 "תורת אמת" - שטפנשט
 להוצאת כתבי רבותי המדושים
 לבית שטפנשט - רח"ו - והכני חומניה.

מפעל האנגליקולפדיה
 להכני רומניה
 מספריה המכונ יתו להשיג
 במשדור המוכרות.

אנגליקולפדיה מלכות שכללות בית רח"ו כ"ח
 אמונת אמת - שטפנשט
 רשפי גודל - רח"ו
 סגולות ללכ"ם - נסח
 עני ומת.

היא עניני בית מילה,
 חי' עניני האמת,
 חי' עניני נישואין ופדוה טאין,
 ליבו עניני - בירכי הלימוד
 כחור של משה - עניני שטפנשט עתיקים
 אילום עניני ענין

י"ל על ידו טכונ
 "תורת אמת שטפנשט"
 הצטרפו לקבוצת הגליון כל שבוע
 בדוא"ר: *gmall.com-6160303
 טלפון: 03-579-03-03
 פקס: 03-616-5110

מה הטעם שמצורע אסור בדברי תורה?

המצורע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרושים וראשו יהיה פרוץ ועל שפם יעטה (ג. מ. א) איתא במדרש שהמצורע אסור בדברי תורה וראיית המדרש, לכאורה, מתבססת על המילה "שפם", שמשמעותה היא ששפתותיו יהיו מדובקות זו בזו מלדבר דברי תורה. אולם דברי המדרש נסתרים, לכאורה, מדברי הגמרא (מועד קטן טו:): "הזבין והמצורעין ובעלי נדות מותרין לקרות בתורה ובבניאים ובכתובים ולשנות במדרש ובתלמוד, בהלכות ובאגדות", הרי שמצורע מותר בדברי תורה, ושם בגמרא התבאר כי מה שנדרש מהמילה "שפם", שיהיו שפתותיו יהיו מדובקות זו בזו, הכוונה לשאר דיבורים ולא לדברי תורה? וישיב זאת הגה"ק רבי מאיר אריק זצ"ל אב"ד בוטשאטש ומח"ס טל תורה על הש"ס: שיטת רבי עקיבא היא שמה שנאמר במצורע "ראשו יהיה פרוץ", הכוונה שיהיה ראשו פרוץ מ'כומתא וסודרא', והיינו שיהיה מגולה. והרי בראש מגולה אסור להוציא אצורה מפיו (שולחן ערוך אורח חיים צא, א) וממלא, כיוון שאינו יכול להזכיר שם שמים, אינו יכול להתפלל. המדרש שלפנינו נקט כשיטת רבי עקיבא, וזו הכוונה "שאין הקב"ה חפץ בקילוסו של אדם רשע", ושפתיו צריכות להיות מדובקות כדי שלא יזכיר שם שמים בגילוי הראש. ואולי, הוא מסיים, מטעם זה נאסר המצורע אף בשאלת שלום, שהרי שלום הוא שמו של הקב"ה, שאין להזכירו בגילוי הראש!

(פל תורה)

אין התורה מגינה על הדובר לשה"ר

כל ימי אשר הנגע בו יטמא הוא בודד יושב מחוץ למחנה מושבו (ג. מ. א). הכוונה, כל זמן אשר הנגע בו, שממשך בהתנהגותו הנלווה בהוצאת דיבה ולשון הרע, אף כי "בדד יושב" יושב בהתבודדות ועוסק בתורה, אין התורה מגינה עליו "מחוץ למחנה מושבו" מקומו מחוץ למחנה.

(זהב המנורה - לקט יושר)

המדובר לה"ר מונע תענוג מהשי"ת!

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והוא אל הכהן (ד. א). כתב הרה"ק בעל ה'מאורי עינים' מטשרנוביל ז"ע דהנה דרשין 'זאת תורת המצורע רע', היינו שנגעים באים על עוון לשון הרע, ומבאר דהנה "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", ואמרו חז"ל "בראשית בשביל ראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית", היינו שהבורא ית' ברא את העולם עבור בני ישראל, ומכאן חשיבותו של כל יהודי ויהודי אצל הבורא ית', שכל הבריאה וכל העולמות נבראו בשביל היהודים, והשי"ת מתענג על בני ישראל, ואפילו מכל יחיד ויחיד, 'באשר הוא שם', כפי דברי חז"ל (ברכות נו): כפלה הרימון רקתך שיר השירים ד, א) אפי' ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון, והנה כאשר ר"ל בא אחד ומדבר לשון הרע על איש ישראל הרי שהוא מסיר את התענוג שיש להשי"ת מכל בר ישראל ונהפך לו מעונג לנגע ח".

הצרעת באה בגלל פגם הלשון

זאת תהיה תורת המצורע (ד. א) מצרע בגימט' ת' ובוה מרומז במה פגם המצורע והוא 'פגם הלשון', כי חכמינו ז"ל אמרו: דאות ת' מורה על ת'חיה ועל ת'מות, (שבת נה) וזהו "מות וחיים ביד לשון" (משלי יח, כא) שהת' של ת'חיה או ת'מות תלוי ב'לשון', ולכן מרומז בעונש היינו 'מצורע' מה חטאו ומה עליו לתקן, ואיך מתקנים? בא הכתוב ומורה לו אח דרך התקון ואומר: 'זאת', כי בתיבת זאת איכא ג' אותיות והם: ז' א' ת' האות ז' מורה על הז' מדות, האות א' מורה על האלופה של עולם' האחד יחיד ומיוחד הקב"ה, והאות ת' מורה שהוא צריך לתקן

כזכות, אלא גם מידת הדין אשר נתעוררה ע"י חטאיו והיא שורה על האדם, אולם כששב בתשובה מאהבה עוברת מידת הדין ושורה על אומות העולם, כדכת' אתן אדם תחתיו (ישעיהו מג, ד), וזוהי הכוונה אל' תתייראו', היינו אל תעשו 'תשובה מיראה' אלא תעשו 'תשובה מאהבה', ואז 'אלו האומות העולם' תחול כל פר' נגעים על אומות העולם, ואתם לאכול ולשתות ולשמוח, כי כששבים בתשובה נתהפך מ'נגע' ל'ענג', ובפרט בתשובה מאהבה.

האם למתאשפו בביה"ח למצורעים מותר להכניס עמו תפילין?

והסגיר כהן את הנגע (ג. ד) על ויכוח מעניין שנמשך שנים רבות בין הגאון הגדול רבי משולם ראטה זצ"ל רבה של טשרנובין ומגדולי חכמי רומניה, לבין גאב"ד טשעביץ זצ"ל היה זה בהגיעו ארצה מעמק הבכא, בין ראשוני הבאים לקבל פניו היה הג"ר משולם ראטה, אב"ד טשערנובין, ומיד כשראה את רבינו עוד בטרם החלפה ביניהם מילת נימוסין, החלו לדבר בלימוד בלהט ורבינו סיפר לו שקיבל את מכתבו... המדובר היה במכתב ששלח לו רבי משולם ראטה שמונה שנים קודם לכן בענין לו נזקקו כמה מגדולי הדור ובתוכם גאב"ד טשעביץ (דובב מישרים ח"א סימן צ"ט) ואחיו בעל החזון נחום (חזו"ג סימן ו') בענין חולה שנכנס לאישפוז בבית חולים למצורעים, אם מותר לו להכניס עמו תפילין לבית החולים בכדי להניחו, שכן המנהג במקומות אלו שכאשר החולה יוצא משם, שורפים את כל חפציו כדי שלא ידקו מהם. נשאלה שאלה האם יש בהכנסת תפילין אלו משום גרם שריפתם, ואיסור ד"לא לעשותן כן לד' אלקיכם". החזון נחום' היה מראשי האוסרים, ובמכתבו התווכח רבי משולם, שהיה מהמתירים, והיה סבור שייחודה לאו הפסד תפילין ולא יפסידו האיש את מצוות תפילין. עכשיו כשנפגשו הזכיר לו רבינו שבח בדבריו רשב"א מפורש במגילה, והחלו לדבר בלימוד בסערה ובריאות דאורייתא שהפעמיים את כל הנוכחים, זה בונה וזה סותר כדרכה של תורה.

בתוך הדברים סיפר רבינו לרבי משולם על פטירתו של החזון נחום. היה זה בב' כסלו ת"ש, בעת שנכנסו הנאצים ימ"ש לעיר שינאווא, וכאשר ערכו חיפושים בכליו וזקו את כל תכולתם החוצה. כשהשליכו את התפילין, התכוף רבי נחום, הרימם ונישקם. אז היכורו הקלגסים והשליכו שוב את התפילין מידו, ומרוב צער ועגמת נפש מבויזן התפילין יצאה נשמתו. האם אפשר לחשוב שאחי לא החשיב חלילה מספיק את קיום מצוות תפילין, כשפסק לאותו יהודי שלא להכניס תפילין לבית החולים?

הבעל אשם!

ואיש או אישה כי יהיה בו נגע (ג. כ) לכאורה היה צריך לומר כי יהיה בהם, אמנם... אפשר לומר שזה רומז, שאם יש בבית איזה פירצה בעניני צניעות רח"ל... אזי הקולר תלוי בצוארו של הבעל, והבעל אחראי על כל מה שקורה בביתו, ולכן כתיב 'כי יהיה בו', דאם יש נגע, אזי הוא בו, כי האחריות הוא 'בו' דוקא.

(הרה"ק ה'מקור ברוד' מסערת יוניץ בשם חתנו הרה"ק רבי יששכר דוב במעלותא ז"ע)

יראת שמים עד היכן?

ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא (ג. מ). פירש הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפולי ז"ע: "איש כי ימרט ראשו" דהיינו שמחמת יראה ופחד מהקב"ה נמרטו ונשרו שערות ראשו, אז "טהור הוא" תדע כי אדם כזה הגיע למדרגה גבוהה מאד.

(זהב המנורה)

למצוות, וכן כל תוספת בענין המצוה שמקבל האדם על עצמו, יש שכר מצוה גם בעולם הזה. משום כך זכה פנחס, שמסר את נפשו לקבל את שכרו לאלתה. ואף לגבי ברית מילה ישנה מסירות נפש, שהרי עליה אמרו חז"ל (שבת קל): "כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזירת המלכות, כגון עבודת כוכבים ומילה — עדיין היא מוחזקת בידם", וכן נאמר שם שאת מצות המילה מקיימים ישראל בשמחה, ולכן במילה יש מתן שכר בצידה אף בעולם הזה, וכאמור בשכר זה כלולה השמירה על מקיים המצוה שיעשנה בשלימות, ללא הרור זר וללא פגם. ומכיוון שכן, אמר בעל "שפע חיים", לא הוצרכו חז"ל להוסיף משמרת ולגזור על המילה בשבת, הרי טעם הגזירות-שיקבל האדם שכר בעולם הזה שיגן עליו מפגם בעשיית המצוה - ישנו במילה גם ללא גזירות, ולכן לא גזרו לאסור מילה בשבת משום "שמא יעביירו!"

(חידושי זה נאמר על ידי האדמו"ר מצאנז'וולקובורג כאשר השתתף בברית מילה שנערכה בעיר עמנואל שבשומרון, והוא הוסיף בשולי הדברים: יש החוששים לבוא לבאן, מחמת סכנת הדיקים של היש מעאליים, אך הם אינם יודעים שכיוון שיש בנסיעה זו משום מסירות נפש-זו שלעצמה היא השמירה הגדולה והבטוחה ביותר ששום רע לא יאונה, חס ושלום).

(הובא בספר "ביום השמיני")

בלימוד התורה ונשלמה פרים שפתינו' העשיר והדל שווים הם

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה. ואם לא תמצא ידה די שם (ג. ב. א) קשה למה נכתב זאת תורת היולדת בטרם נסתיימה פרשת היולדת, והיה ראוי לכתוב זה אחר ואם לא תמצא ידה וגו'. ונראה כי הנה בזמן שאין בית המקדש קיים, אז 'נשלמה פרים שפתינו', כי ע"י שעוסקים בתורת הקרבנות כאלו מקריבין הקרבנות. וככהאי גוונא הלא אין חילוק בין עניים ועשירים, כי גם העני יכול להקריב קרבן העשיר ע"י שילמוד פרשת 'קרבן עשיר' לכן אחר שמבוארים דיני קרבן היולדת העשירה, כתיב 'זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה', כלומר שבזמן שהקרבן בא ע"י העסק בתורת היולדת, אז 'זאת היא תורת היולדת' ותו לא מיד, כי לא שייך אז פרשת 'ואם לא תמצא ידה', כי בלימוד התורה הכל שווין, בין עני ובין עשיר.

(בני יוסף, בשם זקנו הגה"ק בעל ה'בני יששכר' ז"ע)

זהירות שלא לפגום באחדות ישראל

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת (ג. א). 'אדם' אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם, היינו שבני ישראל בלבד קרויים אדם, על שם האחדות כי בעוד שכתבנו 'איש' או 'אבר' ניתן לומר בהם לשון רבים, אנשים, גברים, הרי בשם 'אדם' אין ביטוי לרבים, לפיכך נקט כאן שם זה: אדם, להורות כי מאחר שהלה פגם באחדות לקה בצרעת הבאה על לשון הרע הנובע מפירוד הלבבות.

(הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ז"ע)

לעשות תשובה מאהבה ולא תשובה מיראה!

והיה בעור בשרו לנגע צרעת (ג. א) איתא במדרש: "...כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו", הנה הנגעים באים לירא את בני ישראל, היינו שעל ידם יבואו ליראת העונש, דהיינו להבין ולהשכיל כי על האדם לשוב בתשובה על חטאיו, ופירש הרה"ק רבי דוד מדינוב בעל ה'צמח דוד' ע"י המשך המדרש "אמר להם משה, אל תתייראו, היינו אל תעשו תשובה רק בגלל יראת העונש, אלא תעשו תשובה, במדרגה נעלית, היינו 'תשובה מאהבה'. והוא מצטט את אביו הק' בעל ה'בני יששכר' ז"ע, כי כאשר עושים תשובה מאהבה, אזי לא רק שהזדונות נעשות

את הת' ולעשות מתמות תחיה, ור"ל: כשהאדם ממשיך לאלופו של עולם להו' מדות כלומר הוא מתקן מדותיו ועובד עמהם רק לשם ד', בזה הוא מעלה ארוכה לאות ת' ונעשה ת' של תחיה. והו' "זאת תהיה תורת המצורע" ההוראה המצורע, שהוא יעבוד מעתה עם בחינת 'זאת', ובוה יתקן אח אשר פגם.

(מרו' הרה"ק האדמוה"ז מסאדיגורא זי"ע)

שפלות רק במילי דעלמא – גבהות נצרכת לעבודת ה'

וצוה הכהן ולקח וגו' ועץ ארז ושני תולעת ואזוב (ד, י) יש לדקדק אמאי כתיב כאן שני תולעת בין עץ ארז לאזוב ובפרה אדומה כתיב עץ ארז ואזוב ושני תולעת. ונראה דהנה תכלית הבאת האזוב, הלא מובא ברש"י, למען ישפיל עצמו כאזוב, אבל מדה זו של שפלות, טובה רק במילי דעלמא, לכן הביא גם ארז, לרמז אשר במילי דשמאי, יגיביה את עצמו כארז, ולמען ידע להכריע, כמה צריך מהגבהות, לעבודת השם, וכמה מהשפלות לרברי חול, הביא את השני תולעת, שהוא, כמו חוט הלשון של המשקל, למען לא יכריע לשום צד, יותר מהצריך, אף כחוט השערה.

(הרה"ק ה'אוהב ישראל" מאפטא זי"ע)

שפלות צריכה לכוא מהתבוננות עצמית

וצוה הכהן ולקח... ועץ ארז ושני תולעת ואזוב (ד, י) והנה כפי המבואר בשם רש"י, תכלית של האזוב,

היא כדי שישפיל המצורע את עצמו, אף שמסתמא כבר עשה זאת, בראותו שנתרפא מצרעתו, אבל אותה השפלות, שבאה לו, על ידי היטורים ובזיונות של הנגעים, אינה נחשבת לשפלות אמיתית, ועל פי רוב כשהיטורים חולפים חוזר לסורו, לכן החוב עליו כעת, אחר שכבר נטהה, להשפיל את עצמו, והכנעה זו, הבאה מצד התבוננות, רק היא, תטהר אותו לגמרי.

(אבני נזר)

ה'טשעבינער רב' על גאונותו של רבי שלמה קלוגר זצ"ל

כי תבוא אל ארץ כנען... ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם (ד, לד) ברש"י כתב: 'בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו האמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן'. פעם כששח מרן שר התורה גאב"ד טשעבינ זצ"ל על בקיאותו הגאון הגדול רבי שלמה קלוגר זצ"ל, הוזכר שפעם נשאל על דברי רש"י על המרגלים (במדבר יג, כח): "אפס כי עז העם היושב בארץ, והערים בצורות גדולות מאד" - "בצורות - לשון חוזק, לשון ביטחון עגולות", ושאל: "מה בכך שהערים עגולות?"

רבי שלמה חשב זמן קצר ומיד השיב לו עפ"י המשנה במסכת נגעים (פ"ב מ"א) דבית עגול אינו מקבל טומאת נגעים, והנה בפ' מצורע איתא כדלעיל ד'בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוראים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן. זה איפוא

מה שטענו המרגלים לאחיהם, אם סבורים אתם שנמצא שם 'מציאות' בקירות הבתים, זה לא יהיה, שהרי הבתים שם עגולים ואינם מקבלים טומאה.

סיים רבינו ה'טשעבינער רב' בהתפעלות: 'מי כהג"ר שלמה קלוגר, יכול לכוזר מיד את המשנה בנגעים, ביחס לרברי רש"י?'

גם כשחוזרים מהצדיק נשארים קשורים אליו

ושב הכהן ובא הכהן (יד, לט) איתא בגמ': "זו היא שיבה זו היא ביאה" איתא במס' שבת (ג.) "כל פטורי דשבת פטור אבל אסור" ה'צדיק הוא בחי' שבת דכולי שבת, [שבת בכל ימות השנה] ורמזו חכמינו ז"ל בדבריהם על חסידים ואנשי מעשה הנוסעים בחזרה מהצדיק דהגם שהם נפרדים ממנו והולכים להם לביתם, אין זה כי אם פרידה גופנית אבל במחשבתם בנפשם וברוחם נשארים הם קשורים אליו בעבודתו אהבה. וזהו כל פטורי דשבת אלו הנפטרים [מלשון "כד הו' מיפטורי רבנן] מה'צדיק', ונוסעים בחזרה לביתם 'פטור אבל אסור', היינו על אף שאנו רואים אותם הולכים מכאן אבל באמת הם נשארים קשורים, [אסור הוא ענין קשר מלשון הכתוב 'אוסרי לגפן עירה' (בראשית מט יא) היינו שנשאר קשור עם הצדיק בקשר אמיתי, ויש להטעים בזה לשונו הוזהב של רש"י ז"ל שדרש על הפסוקים "ושב הכהן ובא הכהן" ויקרא יד לט-מד) "והו' שיבה זהו ביאה" כי גם כששבים מן הכהן היינו ה'צדיק' עדיין הם בבחי' 'ובא אל הכהן'.

(מרו' הרה"ק האדמוה"ז מסאדיגורא זי"ע)

המשך מעמוד 11

*

עם סיום החג נערכה סעודת הפרידה מחג המצות משולבת במנהג רבוה"ק לערוך את 'סעודת הבעש"ט' הק' ובהכנת מנהג ה'בעש"ט קעייל' לזכר נס הצלתו כפי שנהגו רבוה"ק לבית שטפנשט רוז'ין, ובסיפור הנס בארוכה ממסעו ממעז'בו' לארה"ק, והשארותו על האי באיסטנבול, עד חזרתו למשכנו באוקראינה. לקראת סיום סעודת החג שוררו את נוסח התפילה 'ברח דודי' של ר' פניע חזן ברוב רגש והודיה, ואת נוסח ה'חסל סידור פסח', כפי ששוררו רבוה"ק, הרה"ק מריבניץ זצ"ל ששמעו מפי רבו הרה"ק משטפנשט זצ"ל, כפי שמקובל שייסד ושורר זקינו הרה"ק רבינו שלום מפראהבישט זיע"א וי"א שזה עוד מהמגיד, וכן בתוספות שהוסיפו רבוה"ק הכנסת מרדכי מסאדיגורא זצ"ל שהוסיף 'כן נזכה וכן נחיה לעשותו', ובנוסח שהתקין לאמר הרה"ק מבהוש זצ"ל 'פדויים לציון ברינה' - 'פאדיום', אשר במשמעות בשפה הרוסית היא: כי נזכה וימהר ויחיש גאולתינו ופדות נפשנו, ובניסן עתידים להגאל אכיה"ר.

מגיבויים את הכוס

תורני מקיף אודות מצוות והגדת וסיפור יציאת מצרים בליל חג הפסח על פי דברי המג"א או"ח סימן ס"ז לגבי גרי סיפור נס יציאת מצרים, והחילוק בין קרית שמע לבין סיפור שירת הים בפלפול ובסברא על פי הגר"א והחת"ס שהביאו מדרש אי מקפידים על סיפור הנס או סגי בסיפור יום היציאה ומכת בכורות או כל תוקף הנס. כן נשמעה שיחתו התורנית של הרה"ג ר' יהודא חייק שליט"א מרבני קצרין שבגולן אשר חידש כמה הלכות בנגלה ובנסתר בעניני חג הפסח, שומעי השיעורים הודו להנהלת בית המדרש על המאמץ בארגון שיעורי התורה להנאת שוחרי ולומדי התורה.

אחד מי יודע? אלברט לוזניאנו נשיא קהילת יאס בהכנות לעריכת הסדר בבית הקהילה היהודית ביאס. שנערך למאה עשרים מיהודי יאס

בהכנות לליל הסדר בסוצ'אבה רומניה שנערך לכ100 איש ואשה על ידי הקהילה המקומית בסוצ'אבה היא שאץ. צילום: בראל אלישמע

בעת נעילת החג בבית מדרשינו

שריפת החמץ בחצר בית ה'הכנסת אורחים' דשטפנשט' ביאס רומניה הקפואה והמושלגת

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" (עמ' 107). הלא המזה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות מלכים

סגולות מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל

פרק ז' המשך מגליון 380

לקראת יום ההילולא קמא דמרן הגאון רבינו חיים קנייבסקי זצ"ל אספנו סגולות שנשמעו
מפ"ק בענינים שונים, אוסף הסגולות יחודי ומרתק במינוי וכל סגולותיו נסובו סביב התורה.
משוש חייו כל הימים וכך נהג תמיד להסמיק סגולותיו בלימוד התורה.

רפואת הנפש

דיכאון

בחור צעיר שנכנס לדיכאון

בחור בן עשרים שרוצה מאד ללמוד ויש לו המון
בלבולים נכנס מזה לדיכאון וכו' ושאל לרבינו מה
לעשות אמר לו רבינו שיתחתן והכל יעבור, הרי
בן י"ח לחופה וברמב"ם כ' בן י"ז ויום אחד [פירוש
שנת י"ח] שאלו הלה אז מתי להתחתן וענה לו רבינו
אפילו היום, אמרו לרבינו שהוא לא יציב ולא בנוי
לזה וכו', ואמר רבינו בתקיפות כבר אמרתי שיתחתן
והכל יעבור.

פחדים ודאגות

מנוחת הנפש

בא אחד ואמר שאין לו מנוחת הנפש, אמר לו
רבינו: ילמד תורה ותהיה לו מנוחת הנפש.

חוסר שלוה

אחד סיפר לרבינו שלבנו אין מנוחת הנפש, והוא
כל הזמן בחוסר רגיעה ושלוה, אמר לו רבינו
שיאמר לבן ללמוד רבינו מנוח.

התורה מסירה דאגות

אחד בא לפני רבינו וסח בפניו שיש לו כמה מיני
פחדים, אמר לו רבינו, תלמד תורה ועל ידי זה יסורו
ממך כל הדאגות, וציטט לו דברי אבות דרבי נתן
(פ"ט), רבי חנניה סגן הכהנים אומה, כל הנותן דברי
תורה על לבו מבטלין ממנו הרהורי חרב, הרהורי
רעב, הרהורי שטות, הרהורי זנות, הרהורי יצר הרע,
הרהורי אשת איש, הרהורי דברים בטלים, הרהורי
עול בשר ודם, שכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד
מלך ישראל, פקודי ה' ישרים משמחי לב מצות ה'
ברה מאירת עינים וכו' ע"ש.

פחד ודאגה

יש אנשים שמפחדים תמיד ומתייראים מכל
מיני פורעניות כגון ממחלות וממלחמות ומאנשים
רעים וכו' והם כל ימיהם בפחדים ורעדות ודאגות
מכל מיני דברים שמא יהי' כך ושמא כך ויש
שמרוב פחדים מתייראין לנסוע למקום אחר ויש
שמתייראים לצאת מבתם ר"ל וזו הנהגה מאד לא
טובה. (ארחות ישר עמ' ע"ה)

הרדות

מה לעשות אחד שסובל מחרדות? אמר רבינו
שילמד מסכת ברכות.

חמין לחרדות

אמר רבינו סגולה לפחדים: לאכול חמין במוצאי
שבת, שכתוב הרופא לשבורי לב ומחשב לעצבותם,
מזב"ש ראשי תיבות 'חמין במוצאי שבת מלוגמא'.

להחליף פחד בפחד

מעשה ביהודי שסבל מפחדים שונים ומשונים
והגיע לרבינו וביקש עצה מה יעשה, שלא יסבול כל
כך, השיב לו רבינו: שמי שפחד מספיק מעבירות,
לא מפחד מדברים אחרים, ושיפחד רק מעבירות
מספיק חזק... שוב לא יפחד מדברים אחרים (עיי'
ארחות ישר אות פחד).

חיש מבדיקות ופחד מומחלות

יהודי הגיע לרבינו שחושש מאוד שעבר כעת
בדיקות מחשש למחלה... וחושש מהתוצאות ורוצה
ברכה שלא יתגלה כלום, אמר לו רבינו שהגמ'
בברכות אומרת [ג"ה א] ואמר רב חסדא חלמא בישא
עציבותיה מסתייה, [וברש"י: עציבותא מסתייה - דיו עצבונו
מה שאדם מתעצב עליו מבטל את החלום], ויהי רצון שיצא
ידי חובתו בפחד.

להנצל מפחדים

כל הפחדים בא ממיעוט אמונה, שאם הי' מאמין
באמונה שלמה שהכל בא מהקב"ה ואין אדם נוקף
אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה, א"כ
מה לו לפחד אם ח"ו נגזר עליו אין חכמה ואין
תבונה לנגד ה', ואם לא נגזר אין לו מה להתיירא
ואנחנו תמיד כל רגע ביד ה' בין בזמן מלחמה ובין
בזמן שלום, והרבה דרכים למקום, ואין לפחד רק
מהקב"ה ולפחד שמא יעבור על א' מהעברות ח"ו או
לא יקיים המצות, וחושף מזה אין לפחד כלום, [אמנם
צריך זהירות מדין השתדלות בכל דבר שאפשר, אבל הפחדים
והדאגות אין להם מקום]. (שם, עמ' ע"ה וע"ו) ואין לדאוג
רק על התורה ומצות, ויש להתפלל שיהא הכל טוב
ולא יותר. (שם), והעצה להנצל מפחדים אומר רבינו
לתת על לבו דברי תורה, כמ"ש באדר"ג (רפ"ט) כל
הנותן דברי תורה על לבו מבטלין ממנו הרהורי חרב
הרהורי רעב הרהורי שטות הרהורי עול בשר ודם.
(שם)

למי שיש עליו דינים

אחד אמר לרבינו שמרגיש שיש עליו "דינים" ולא
רגוע, השיב רבינו תלמד שו"ע חושן משפט שעוסק

בדיני ממונות.

להרגעה

אחד שלוקח כדורים להרגעה, ומבקש עצה שלא
יצטרך ליטול. שאלו רבינו אם הוא לומד? השיב
שכן, מסכת שבת, אמר לו רבינו תלמד סדר זרעים
עם פי"ה הר"ש.

סגולה לרפואה שלמה

שתלמד משניות זרעים חצי שעה ביום לרפואה
שלמה.

חולי בנפש

אחד שבתו שוב חלתה בנפש אמר רבינו שילמדו
מסכת מכות זה מכה רח"ל.

צריכים תשובה גדולה

ת"ח ביקש לשאול בדבר כלב שמסתובב כבר
שלשה שבועות, ומטיל אימתו על כל האיזוה, ונדבק
לאיש כבן שבעים לוקה בנפשו, ולא עיוב אותו,
ונתברר שאותו איש עד גיל 17 היה לומד בהתמדה
עצומה וחבריו ציערו אותו מאד, עד שיצא דעתו, ומי
יודע אם אינו גלגול, ושואל אם מותר להרוג הכלב,
בתחלה רבינו הזדעזע ואמר שהם צריכים תשובה
גדולה שבגלגלם אינו יכול ללמוד תורה, ואמר שאם
הכלב הפקר אפשר להרגו.

עשו עבירה ונשתגעו

בחורים שלא ידעו מאיסור קציצת עץ מאכל,
וקצצו עץ שקדים, ומאז השתגעו, מה תיקונם אמר
רבינו שילמדו את ההלכות של איסור קציצת אילני
פירות.

כל דבר מפחיד אותך

(י"ט חשון תשע"ו) אברך התאונן בפני רבינו שכל
דבר מפחיד אותו כגון אחד דופק על שלחן באמצע
הסדר זה מפחיד אותו, רבינו הוא לומד עם תוס'
שילמד בעיון הוא לא יפחד.

כוחות הטומאה

נשאל רבינו על אחת שאומרים עליה שעוסקת
בכוחות טומאה איך אפשר לבטל את כוחות
הטומאה שלה? השיב רבינו שלימוד התורה מועיל
להכל וגם בשביל לבטל כוחות טומאה.

6160303@gmail.com

לקבלת הגליון 'באר בשדה' היו"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל:

באר בשדה - שטפנשט

מצבות הספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפנשט

מצבות 5 האדמו"רים מבאהוש בבית
העלמין דבאהוש ברומניה, שני מימין
נמצא ציון קברו של הפאר ישראל זצ"ל,
מימין לשמאל לפי הסדר דלהלן: הרה"ק
ה'ברכת משה' מפאשאקאן, הרה"ק ה'פאר
ישראל', הרה"ק אדמו"ר ה'פחד יצחק',
הרה"ק רבי מנחם מנדל האדמו"ר השלישי,
הרה"ק רבי דוד זיע"א

הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבאהוש זי"ע בעמח"ס 'פאר ישראל'

נסתלק כ"ג ניסן תרפ"ג ומנו"כ בבאהוש רומניה

היא ביום האושפיזא של יוסף, הריני יכול לקוראו
בשמו המלא של אבי הק' ". ואכן, כברית שהתקיימה
ביום האושפיזא של יוסף הצדיק, נקרא שמו של
הרך הנולד ישראל שלום יוסף: על שם זקניו מרן
הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ובנו הרה"ק רבי שלום
יוסף זי"ע.

בית אבותיו הקדושים

אברך צעיר כבן שבע-עשרה שנים היה כ"ק מרן
הרה"ק רבי יצחק, שלימים נתפרסם ונדע שמו
כהאדמו"ר הזקן מבאהוש, עת הוטל עליו עול הנהגת
העדה. היה זה בסמיכות לאותה שנה קשה בה לקו
המאורות בכפליים עם הסתלקותו של מרן הסבא
קדישא מרוז'ין ביום ג' חשוון תרי"א. ששת בניו
של מרן הס"ק מרוז'ין ישבו יחדיו בשנה הראשונה
בעיירה פאטיק-זלוטי שבגליציה, אחותו הפרטית
של מרן הס"ק מרוז'ין [הס"ק נאלץ לרכוש את האחזה בכדי
לבסס את אורחותיו האוסטרית לאחר שנמלט מרוסיה לסאדיגורה],
ובהמשך הזמן פנה כל אחד מהם לעיר אחרת לבקשת
אנשי שלומם ויסדו בהן את חצרות קודשם בערים
סאדיגורה, לעווי, שטפנשט, טשורטקוב והוסיאטין,
ומשם המשיכו שפע קודש לרובות אלפי החסידים
המקושרים לאילני דחי"י בי"א באלול של אותה שנה
הזכות העדה שבר על שבר, כאשר בתוך שנת האבל

מר 1111. תנה שרה
אשת רבי חיים מאיר יחיאל שפיר מגרודיסקו,
נסתפקתי עד עתה בקריאת שמו, כי לאבי הק' - רבי
שלום יוסף, שנקרא שלום ע"ש זקינו רבי שלום מפרוהובישט]
הוסיף זקינו הס"ק מרוז'ין את השם "יוסף" כיון
שנכנס לבבית ביום האושפיזא של יוסף צדיקא,
ולא ידעתי אם להוסיף שם זה לבני אם יולד בזמן
אחר. אך עתה שנולד ביום זה, יום לידתו של אבי
הק', והכנסתו בבביתו של א"א ע"ה בזמנו תהיה אף

שמה של חצר הקודש באהוש מפורסם לשם
ולתפארת בין ענפי הפאר של בית רוז'ין, כחצר
שיסודתה בקודש ע"י הרה"ק רבי יצחק מבאהוש
זי"ע, והמשיכה להתנהל על ידי צאצאיו רבותינו הק'
לבית באהוש לדורותיהם. עד לימי חורבן אירופה
הונהגה החצר ע"י נינו כ"ק מרן האדמו"ר רבי יצחק
(השני) מבאהוש זי"ע, אשר למשך כמה שנים העתיק
את חצרו הק' לבוקרשט על שמה אף נקרא עד
להסתלקות חותנו הרבי השלישי מבאהוש זצ"ל,
שם פעל גדולות ונצורות, ולאחר מכן זכה לעלות
לארצינו הק' בפסח שני תשי"א ולמצוא בה מנוחה
לכף רגליו, לטעת מחדש את יסודות חצה"ק בתל-
אביב ואח"כ בעי"ת בני ברק, שם מתנוססת ומתנהלת
חצה"ק עד היום תחת שרביט הנהגתו של נכדו כ"ק
אדמו"ר שליט"א מבאהוש.

רבינו רבי ישראל שלום יוסף זי"ע מבאהוש, הנודע
בכינויו "פאר ישראל", נולד לאביו הרה"ק רבי יצחק
זי"ע בפטיק-זלוטי ביום י"ג לחודש תשרי תרט"ו,
יום הולדתו של זקינו רבי שלום יוסף - בנו בכורו של
הס"ק הריז'ינער זי"ע. מסופר כי ביום הולדתו של רבינו
הק' שמח אביו שמחה גדולה במיוחד. בנועם שיחו
הסביר את שמחתו באומרו כך: "אף שידעתי שהפעם
יהיה זה בן [שכן קדמו לו שתי בנות, אסתר אשת הרה"ק רבי
ישראל מסאדיגורה שנסתלקה בדמי ימיה ומנו"כ כיום באהל החדש

באר בשדה - שטפנשט

על הסתלקותו של אביהם הק' מרן הריזנינער זי"ע, נסתלק בחטף לשמי רום גם בנו בכורו הרה"ק רבי שלום יוסף זי"ע. - ראה להלן דברים שאמר רבינו ה"פאר ישראל" זי"ע בקשר לסילוקן באותה שנה.

גם אל הרה"ק רבי יצחק, שהיה בנו של רבי שלום יוסף והתגורר אף הוא בפוטיק-זלוט, נתקשרו בעבודתו אהבה והערצה רבים מגדולי וחשובי החסידים שהיו מקושרים לאביו ולזקנו הק'. וכבר העיד לימים הרה"ק רבי דוד מטאלנא בדבריו הנשגבים על רוממות גדלותו וקדושתו של הרה"ק רבי יצחק מבאהוש, כפי שכתב בנו בעל ה"אהלי יעקב" מהוסיאטין זי"ע בספרו: "זיה זה בעת שדברו נכבדות נלכדו של הרה"ק מטאלנא זי"ע והציעו לפניו כמה שידוכים הן מבנות רבינו מרוז'ין זי"ע והן מבנות אממו"ר רבי יצחק מבאהוש זי"ע, והוא הכריע להשתדך עם בית אממו"ר זי"ע. לשאלת המציעים מה חזית לבחור ממשפחת נכדו של רבינו מרוז'ין? ענה ואמר: "אני רואה את רבי יצחק מבאהוש כאחד מבני הרוז'נינער זי"ע, כי הכרתי את אביו רבי שלום יוסף וידוע אני שהוא לא היה מפסיק".

הרה"ק רבי יצחק המשיך להנהיג את עדתו בפוטיק-זלוט במשך כחמש שנים, ובשנת תרט"ז עבר לפי בקשת חסידיו שבקהילת איזמאיל בבסרביה לשכון כבוד בתוכם. בשנים המועטות שישב בבסרביה השפיע שם רבות להרמת קרן היהדות, וחזותם הקדושה והטהרה אותה הטביע בקרב יהודי העיר והסביבה נותר בעינו עוד עשרות בשנים לאחר שעבר משם.

כעבור שנים אחדות עבר לשכון כבוד בעיירה באהוש שבמולדוביה הרומנית, ומשם נקבע שמו לדורות כהרבי הק' מבאהוש, כאשר בעקבות בואו לשם הפכה העיר למטרופולין של תורה וחסידות, ואלפים מכל המדינה וביניהם גדולי הרבנים היו נוהרים אל היכלו להסתופף בצילו וליהנות מאורו.

למעלה מארבעים וחמש שנים הנהיג הרה"ק רבי יצחק את עדת ה', מהן כארבעים שנה בבסרביה ורומניה, כאשר באור תורתו חכמתו צדקתו וקדושתו, הפיח רוח חדשה בקרב יהודי אותן מדינות וחיי תורה ויהדות שוקקים החלו לפרוח בכל פלך ופינה, כאשר הבריה התיכון אשר עיני כל צופיות אליו היה חצר הק' בבאהוש, משם יצאו קרני האורה שהזוירו והבהיקו את כל הסביבה.

בי' באלול תרנ"ו, עם הסתלקותו לגנוי מרומים של כ"ק מרן הרה"ק רבי יצחק מבאהוש, הוטל עול הנהגת העדה הק' על בניו הק': רבינו הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבאהוש, הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאדו"ר גאלאץ, והרה"ק רבי משה יהודה ליב מפאשאן. ואילו אחיהם הצעיר הרה"ק רבי יעקב בעל ה"אהלי יעקב" נתפרסם רק כעבור יובל שנים בארה"ק, כאשר התחיל להנהיג את עדת חסידי הוסיאטין עם פטירת חותנו כ"ק מרן הס"ק רבי ישראל מהוסיאטין. ארבעת האחים המשיכו בדרך הקודש של אביהם להאיר נתיב ודרך להמוני בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם.

"ישראל אשר בך אתפאר"

כבר בימי ילדותו ניכר היה על רבינו רבי ישראל שלום יוסף זי"ע כי לגדלות נוצה הוא גדל ונתחנך בקודש תחת עינו הפקוחה של אביו הק', אשר שם דגש מיוחד על חינוך צאצאיו, וכבר אז ניכרו בו תכונותיו הנעלות בטוהר לבו וזכות מידותיו בנוסף

לשקידתו המופלאה על התורה ועל העבודה.

בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית מלכה בת הרה"ק רבי משה אברהם מראשקוב, מצאצאי של הרה"ק רבי שתי מראשקוב תלמידי הבעש"ט ומחבר סידור "רבי שבת" המפורסם. לאחר נישואיו שהם פרק זמן בבית חותנו הק', שניהל את עדת חסידי ראשקוב ביחד עם אחיו הרה"ק רבי שבת השני מראשקוב, וקיבל ממנו רבות במידות והנהגות. אף חותנו הוקירו והעריכו עד מאד, ואף מסר לו את תולדות ותפילין של הבעש"ט הק' שהיו אצלו בירושה מהרה"ק רבי ברוך ממעז'בו' זצ"ל.

לאחר זמן מה חזר לבאהוש להיות סמוך על שולחן אביו הק', אשר האציל עליו מהודו, ומתוך גינוני קדושה וטהרה עלה ונתעלה בתורה ועבודה והיה נערץ וחביב על כל באי חצר הקודש. כאשר היה יוצא מחצר הקודש לבקר בערי ועיירות המדינה,

בתפילת רבים באהל בבאהוש שנערכה בעת מסע לקברי הצדיקים ברומניה שז"ע. מוסדות שטפנשט לרגל ההילולא בשטפנשט רומניה

מימין אהל האדמו"רים בבית העלמין

היו המונים יוצאים לקראתו ומקבלים את פניו בהתלהבות גדולה, אולם בעונותנתנו המרובה היו הדברים למורת רוחו ועל אף הכבוד המרובה שנחל סירב לנהוג בגינוני רבנות וגדולה.

רועה נאמן לבית ישראל

עם הסתלקותו של אביו הק', בשלהי שנת תרנ"ו, העתירו עליו זקני העדה וגדולי וחשובי החסידים שיסכים לקבל עליו מיד את עטרת הנהגת העדה הקדושה. עוד לפני צאת הארון למקום מנוחתו הוכרז על רבינו כממלא מקום אביו הק'. רבינו עמד אז ליד ארון אביו הק', התכופף אל מול פני הארון כשפיו ממלמל תפילה ובקשה חרישית. זקני החסידים

שהיטו אוזנם לשמוע את דבריו, שמעוהו מסיים את מילותיו בבקשתו של אלישע הנביא מאליהו רבו (מלכים ב' ב, ט): "ייהי נא פי שנים ברוחך אלי". בחזרום מהלוויה לחצר הק', נכנס אחד מגדולי החסידים, מקורבו הגה"ח ר' משה מרדכי זלמן זצ"ל מטולדיש זקינו של מרן הגה"צ מוהר"ש טוביכא זצ"ל אל רבינו כשבדעתו לשאלו על כוונת קדשו בבקשתו הנ"ל. עוד בטרם פתח הגה"ח ר' משה מרדכי את דבריו, הקדימו רבינו ואמר לו: "מה אתה מתפלל, הלא אלו הם דברי אלישע הנביא. והענין הוא, שלאחר פטירת הצדיק מוטל על הצדיק הבא אחריו להמשיך בעבודת הק' במקום שהצדיק הקודם סיים, וזו היתה כוונת בקשת אלישע הנביא בעת שרבו נסתלק ממנו, שיזכה "פי שנים" ברוחו, היינו שיזכה להשיג את עבודת רבו מלבד העבודה המוטלת עליו לתקן".

על אף הסכמתו להנהיג את העדה הק', לא נהג שום גינוני הנהגה מלבד קבלת פתקאות, כל זמן שאחד מאחיו שהה עדיין בבאהוש, מפני כבודם. רק לאחר שאחיו הק' עברו כל אחד לנוה קדשו ופתחו שם את חצרותיהם, החזיר רבינו על תילה את עטרת תפארת הנהגת הקודש של בית אבותיו בבאהוש, כאשר המונים וביניהם גדולי ורביני ארץ חסידים ואנשי מעשה נהרו אליו להסתופף בצילו וליהנות מאורו.

בחג הסוכות של אותה שנה, שנת כהונתו הראשונה של רבינו, היתה העדה שבורה ורצוצה מהיליקת מהם עטרת ראשם מרן האדמו"ר הזקן מבאהוש זי"ע. הגה"ח רבי משה מרדכי זצ"ל נכנס שוב לרבינו ותינה את צער הקהל על שבנוסף לשבר הגדול גם אין להם אווירה של יום-טוב, שכן רבינו לא ערך עדיין שולחנות וגם לא את סדר הנענועים כמקובל. נענה רבינו ואמר לו: "דער טאטע איז טאקע נישט דא, אבער דער יום טוב איז דא, לאמיר פרייען זיך מיט וואס מ'האט" (האבא אמנם אינו אבל הרי יום-טוב היום. הבה ונשמח במה שיש לנו).

כמו כן, מסופר על אחד מחסידי הס"ק מבאהוש זי"ע, שאסרו עליו הרופאים להתענות ביום-הכיפורים מחמת בריאותו הלקויה והדבר כאב לו מאד. נסע אותו חסיד אל הס"ק מבאהוש וסיפר לו זאת בשברון לב. אמר לו הס"ק שיבוא אליו לבאהוש ליוה"כ ובמחיצתו יוכל לצום, ואכן, מדי שנה היה נוסע החסיד לקראת היום הקדוש לבאהוש והתענה כדיון ללא שום מכשול ונוק. ביום הכיפורים תרנ"ז, חודש לאחר הסתלקותו של הס"ק לגנוי מרומים, נשאר אותו יהודי בביתו באומרו: "הרבי הלא אינו, ובניו עדיין לא קבלו על עצמם את הנהגת העדה". באותה שנה גברה עליו חולשתו והגיע עד למצב של פיקוח-נפש, עד שנאלץ לאכול בעיצומו של יום. לאחר יוה"כ נסע אל רבינו וסיפר לו ברוח נכאה את אשר קרהו. אמר לו רבינו: "דער טאטע איז נישט דא, אבער די קדושה איז געבליבן" (- אבא אמנם אינו אבל הקדושה נשארה). ואכן, יהודי זה המשיך לבוא לקראת יוה"כ לבאהוש והתענה כדיון כל ימי חייו. (מפי מרן הגה"צ רבי שמואל טוביכא זצ"ל).

סיפר נכדו מרן כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מבאהוש זי"ע, כי פעם באו לפני רבינו גדולי החסידים מהעיר הינטשעטש והסיוחו בפניו את ליבם: "כשאנו מצויים בבאהוש בצל קדשו של רבינו, אזי אשרינו מה טוב חלקנו. אולם כאשר אנו מסכים בש"ק לשלוש-סעודות בהינטשעטש ורבינו בבאהוש אינו... לשמע הדברים הניף רבינו את ידו הקדושה בתנועה של ביטול ואמר: "כמה רחוקה הינטשעטש מבאהוש?!". (מרחק 170 ק"מ) והוסיף עוד לפרש להם "הלא אין תחומין למעלה

מעשרה, ואם אדם שרוי למעלה מעשרה אזי הרי הוא עמי במחיצתי וממילא נמצא אנוכי עמכם יחד".

מנהיג ישראל

את תפקידו של מי שנתמנה להיות מנהיג ישראל, היטיב רבינו עצמו להגדיר בספרו הק' "פאר ישראל", בפירושו לפסוק "של נעליך מעל רגליך" (שמות ג' ה') וזה לשון קדשו: הכוונה בציווי זה למשה היתה, שכמו שהנעל מגינה על האדם בהליכתו על מכשולים קטנים כגון אבנים קטנות וכדו' אולם אין ביכולתה להגן מפני מכשולים גדולים כגון סלעים ושיחים גבוהים, כן משה רבינו ע"ה. כיוון שעד עתה לא היה בגדר וקדושת ראש ומנהיג הדור, לא הרגיש עדיין אלא בצרותיהן ומכאוביהן הגדולים של ישראל, אבל לא את צרותיהם ומכאוביהם הקטנים של כל אחד מישראל. לכן אמר לו השי"ת, דע כי המקום, היינו מקומך ותפקידך שאתה עומד עליו כעת, הוא להיות לראש לעם קדוש ישראל - אדמת קודש הוא, ולכן של נעליך מעל רגליך, היינו שתפשוט מעליך את בחינתך ומדרגתך בהרגשת צרתן של ישראל שהגך עומד עד עתה, ותראה להרגיש גם את יסוריהם ומכאוביהם הקטנים של כל אחד מישראל".

אמירה זו, שנאמרה בדרך של פירוש לפסוק, הוותה למעשה ביטוי נאמן לדרכי הנהגתו של רבינו, אשר מרום מדרגותיו השכיל לרדת אל העם ולשאת את כאביהם כאשר ישא האומן את היוג, לא פעם היו עיניו זולפות דמע בעת קריאתו את הפתקאות שהוגשו לו ע"י מקושריו והמוני העם, וכאשר נשאל על כך ע"י מקורביו השיב: "האמינו לי, הצרות והמועקות המוזכרות בהם מכאיבות לי הרבה יותר מאשר לבעליהן...".

בצל הקודש

אווירת קודש עילאית שררה במעון קדשו של רבינו, כאשר בני עליה חסידים ואנשי מעשה אשר נפשם חשקה להתעלות בתורה ועבודה נמשכו אליו ככחבלי קסם. היו מהם שהיו שוהים בחצר הקודש לתקופות זמן ארוכות, כשהם פרושים מהבלי עוה"ז ועוסקים בתורה ועבודה תחת השראת התמידית של רבינו, אשר מילא את כל הצטרכויותיהם ברוחניות וגשמיות.

בהשתוקקות והתבוננות היו עוקבים ומביטים אחר כל גיד ועפעף מעבודת קדשו ומתבשמים מזיו אורו ושיחותיו בהן הורה להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו.

במיוחד היתה התצר הומה המוני חסידים בשבתות ומועדים, אותם ימים בהם נהג רבינו כשאר אדמו"רי בית רוז'ין להסיר מעט ממעטה ההסתרה של עבודתם הק', כשהם מופיעים בתוככי קהל ועדה לאמירת ה"קידוש" ועריכת השולחן הטהור אשר לפני ה'. מעמדים נשגבים אלה נחרטו היטב בליבות הנוכחים בהם ואורם לא הועם ולא הומעט אף לאחור שנים רבות. ועד זקנה ושיבה היו זקני החסידים מתארים בערגה ובהשתוקקות את אוירת ההתעלות ורגשי הקודש להם זכו כל באי חצר הקודש בשעות נעלות אלו.

מרגליה בפומיא של מרן כ"ק אדמו"ר זצ"ל מבאהוש, כי פניו הק' של זקנו רבינו ה"פאר ישראל" היו מאירות ומבהיקות לבלי הכר בשבתות ומועדים והיו נראות כשלהבת אש, ובפרט בליל התקדש חג הפסח וחג השבעות בהם לא יכלו להביט בפניו מרוב זהירות אור הקדושה שקרנו ממנו. גורי יממות החול היו פניו הק' של רבינו מאירות בזיו

קדושה שמיימי, כפי שסופר כי בעת שהייתו בעיירת המרפא קארלסבאד, כשהיה מטייל לצורך בריאותו, גם אנשים פשוטים שלא ידעו מי הוא היו נשארים על עומדם ומביטים על צורתו המאירה כשהם מתקשים לגרוע את עינם ממנו.

בין המוני החסידים נמנו, כאמור, אף אדמו"רים וצדיקים מנהיגי עדות בישראל וכן רבנים ידועי שם וכלי קודש מכל קצוות רומניה. כ"ק האדמו"ר מסקולען - הרה"ק רבי אליעזר זוסיא פורטוגאל זצ"ל היה מחסידיו הנאמנים של רבינו זי"ע והיה מסתופף רבות בצילו. חלק מרושמים של הדברים מביא נכדו הגה"ח רבי חיים דוב שטרן שליט"א רב דביהמ"ד

תמונתו היחידה של אדמו"ר פאר ישראל

מסמך היסטורי בפרסום ראשון

בארכיון מכונינו נמצא פנקס האגודה מעיר באהוש, שהגיע אלינו מארכיון מורינו הגרס"ל טוביאס זצ"ל. המסמך שלפנינו מתאר את הסכמת האדמו"רים זצ"ל מבאהוש להיות חברים ופעילים בארגון 'אגודת ישראל' סניף באהוש ברומניה. בין דפי הפנקס, תחת הכותרת 'שמות החברים', אנו קוראים את השרות דלהלן: "לא חדשה היא האגודה, כי עוד בחיי כ"ק חותני אדמו"ר ק' ישראל זלה"ה, נספחנו לאגודת ישראל, וגם עירינו באהוש נהייתה סניף וענף להענין הגדול, ועתה...".

ובשרות החותם: "...כעתירת הדושה"ט באה"ר כה"י מצפה לתשועת ה' בב"א.

מנחם מענדיל במהר"ר דוד

כן הנני חותם ברשות גיסי שליט"א את שמו הטוב

דוד במהר"ר מ"ז טווערסקי שליט"א

סקולען בני-ברק, ביצירתו האדירה ספר "נר ישראל" לבית רוז'ין, בה הוא מביא רשימה מתוך כתביו של חותנו זקינו מסקולען שרשם לעצמו, כשמבין שורותיו ניכרת התקשרותו הנאמנה לרבו הק': "הנני רוצה לכתוב לזכר ולכבוד אדמו"ר הצדיק הקדוש ר"ר ישראל שלום יוסף מבאהוש זצ"ל, שבימי נעוריו הייתי איזו פעמים אצלו, ואדמו"ר הרב ז"ל (ה"ה הגה"ח רבי ישראל אברהם פורטוגאל זצ"ל אבד"ק סקולען, בעל "שם ושארית ישראל") אם כי רבו המובהק ה"ה הגה"ק רבי ישעיה

שור זצ"ל (אבד"ק יאס בעמח"ס "כליל תפארת" ועוד) שבימי נעוריו (של אממו"ר) למד אצלו כמה שנים ומוסמך ה' ממנו, ואח"כ כשעבר למדינת רוסיה ה' מקושר בחסידות האדמו"ר הזקן הקדוש רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע, אולם אח"כ בישיבתו ברומני' היה מקושר במידה ידועה להאדמו"ר הנ"ל זי"ע מבאהוש, והאדמו"ר זי"ע ה' ידיד גדול לאבי מורי הרב ז"ל, ואחר פטירתו (ל"ג בעומר שנת תרע"ה) שהייתי בחור יתום קירב אותי, ע"כ אני רוצה למלאות חובתי במקצת ולרשום קצת מה שזיכני השי"ת לשמוע ממנו.

האדמו"ר הק' זצ"ל ה' נקרא בשמו הק' רבי ישראל שלום יוסף ע"ש זקניו הקדושים, אביו זקינו הרה"ק רבי שלום יוסף זצ"ל שה' בן בכורו של רבינו אור ישראל וקדושו מריז'ין זצ"ל, וע"ש רבינו הרה"ק אור ישראל וקדושו מריז'ין זי"ע ועכ"ל. ושמעתי מכ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף הנ"ל, שרבינו מריז'ין זי"ע עם בנו בכורו רבי שלום יוסף זי"ע היו "נשמה אחת בב' גופים", ונסתלקו רח"ל מהעוה"ז ג"כ בשנה אחת, כי לא היו יכולים להיות שנה אחת זה בלא זה, זי"ע ועכ"ל".

הרב שטרן שליט"א מוסיף על כך וכותב: "מתאים לזה, מה ששמעתי מכ"ק אדמו"ר רבי יצחק מבאהוש זצ"ל (שנסתלק לגמ"ד בי"ד מנ"א תשנ"ב), שמקובל בידו, שרבינו מריז'ין ובנו בכורו הנ"ל היו כמעט בצורה אחת וקשה היה להכיר מזה לזה. ואפשר שמפני כל הנ"ל יובן מה שהס"ק אדמו"ר רבי יצחק זצ"ל מבאהוש קרא את שם בנו האדמו"ר הנ"ל בצירוף שני השמות, שם רבינו מריז'ין ושם בנו הבכור, אבי הס"ק מבאהוש זי"ע.

עוד כותב הרה"ק מסקולען זצ"ל על רבינו זי"ע: "ידוע שהקידוש של ש"ק שלו היה נפלא, והעולם אמרו שהיין שבכוס תוסס (זי"ע"ט), ואני כשהייתי צעיר לימים הייתי אצלו ועמדתי סמוך אליו כשאמר קידוש, וראיתי בעצמי הפלא, שבקבלו הכוס בידו והתחיל לומר הקידוש, היין השמיץ קול נענוע בכוס, ואי אפשר לתאר זה בכתב, בכל אופן הדבר היה נפלא. וחשבתי אז לפענ"ד שמפני שאמר כ"כ באימה ויראה ברתת זי"ע, לזה גם היין שבכוס נרתת ונענע כ"כ עד שנשמע קול נענוע. כך פירשתי לעצמי בהיותי צעיר לימים, אבל מי יכול לדעת ולהסביר דברים גבוהים כאלו, וסוד ד' ליראיו".

וממשך וכותב עוד: "שמעתי ממנו, שפעם אחת עמדו בבית הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע כמה מחסידיו, ובתוכם היה חסיד אחד מעיר שהגראף פאטאצקי - שהיה מפורסם בדור לעשיר מאד - היה דה. והאיש הנ"ל, כשדיבר עם חבריו מהגראף, הפליא את העשירות של פאטאצקי ואמר, שאין תענוג בעולם שיהיה בגדר חידוש אצל הגראף, כי הכל כבר יש לו. שמע הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע דיבור זה מהאיש הנ"ל, ואמר: אתה אומר שאין שום תענוג בעולם שלא יהיה לו להגראף? אשאלך אפוא: בענטש ער תנוכה ליכט? (מברך הוא על הדלקת נרות תנוכה!?) בוודאי שלא! ואם אינו מדליק ומברך על "תנוכה ליכט", איזה תענוג כבר יש לו! כמוכן שהתענוג הרוחני והקדושה שהרגיש הרה"ק בהדלקת נרות של תנוכה ובכל מצוותיו ית', לא היה יכול להשיג ולטעום הגרף היותר גדול ועשיר. יה"ר שיחיני הקב"ה ויטעימנו טעמים ועינוגים של מצוותיו ית'.

השמש זורחת לכל בשווה, אך האור תלוי בניקיון החלונות...

כתב הרה"ק מסקולען זי"ע מה שמע מפ"ק של רבינו: "מפני מה בשנים קדמוניות כשחסידיים נסעו

שערי הכריכות של ב' החלקים כת"י אמ"ק אדמו"ר רבי ישראל שלום יוסף מבאהוש הנמצא בארכיון מכונינו ומחלקים ממנו (הספר מימין) נכתבו באמ"ק לספר פאר ישראל, הספר משמאל עודנו בכת"י.

"פום ממלל רברבן" היה רבינו, ובכל עת ומועד היה משמיע מנועם צוף אמרותיו על חובת האדם בעולמו ודרכי עבודת השי"ת. כטל של תחיה היו הדברים לנפשות הצמאות של אלו אשר הלכו לאורו והסתופפו בצילו. חלק מאמרי קודש אלו נרשמו בשעתו ע"י גדולי החסידים והיו ספונים וטמונים, עד שבהוראת נכדו כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל מבאהוש יצא לאור בשנת תשל"ט ספר אמרות קדשו בשם "פאר ישראל" הכולל אמ"ק על התורה ומועדים. הספר נתקבל באהדה והוקרה ע"י כל שוחרי תורה וחסידות ובשנת תשס"ט יצא במהדורה חדשה ומורחבת לאחר שנים של עמל ויגיעה על פי כתב יד החסיד הגדול רבי לוי הוכמן זצ"ל שהתגורר בבאהוש ונותר למשמרת בידי מכון תורת אמת שטפנשט והושאל בהשתדלותו של כ"ק אדמו"ר מביאלא רמ"א שליט"א לידי כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאהוש למען יעבירם לידי העוסקים במלאכת הקודש של פיענוח כתב היד בראשות הגה"ח רבי יהושע ליבוביץ שליט"א אשר ביד אמן שילב את כתב היד בתוך המהדורה המורחבת למען תצא היצירה מושלמת בתכלית הידיו, עם סיום מלאכת הפיענוח והוצאה לאור הוחזר כתב היד לידי ארכיון אוצר מכונינו למשמרת עולם.

החינוך והדת על תילן. כ"ה ניסן תר"פ

בימי המנין [-ימי ספירת העומר] יצליח בכל קנין ויזכה לראות בבנין כבוד ידידי אוה"נ הרב הגאון המובהק המפורסם לשם ולתפארת כש"ת מו"ה יודא ליב צירלזאהן אבד"ק קעשנוב והגלילות.

אחד ש"ת כאשר בהיותי במח"ק [-במחיצת קדשו] עיר קעשנוב בחורף העבר דברנו אודות חברת אגודת ישראל והראתי לדעת שרצוני מאד להשתדל בכל עוז וכמוטל עלינו בזה. בבואי לביתי דברתי עם א"ש הרב המופלג מוה"ר בן ציון אב"ד דפה, ואחרי התעמולה והתעוררות בלב אנ"ש, נגמר כאשר נחוץ לפני לנסוע לבוקרעשט באלו הימים לדרוש ולבקר אצל גדולי הדאקטורים משם, אז יעלו ויבואו לשם הרבנים הגאונים מבאקוי, ניאמין, פיאטרה, ועוד. ובשם יחד נטכס עצה מה שנוגע בזה. ע"כ יען כי נחוץ שגם כ"ת יבוא לבוקרעשט לזמן הזה בלי איחור, לזאת הנני מעורר את כ"ת למחול לבוא גם הוא לשם, ונקוה כי בע"ה יעלה בידינו להרים קרן התורה וקרן קהל עדת ישראל, ועוד הרבה ענינים הנוגעים לדתוה"ק. בוודאי שכ"ת יקדים נעשה לנשמוע ויודיענו ע"י ט"ג [-טלגרמה-מברק] כי בא יבא ברינה לשם, וה' יגמור בעדינו לטובה כחפץ לבבנו.

כ"ד דו"ש ותורתו וחפץ הצלחתו בכ"י.

ישיבת "בית ישראל"

בדאגתו העמוקה לעתיד עמנו לא הסתפק רבינו באומר בלבד, ועוד בתחילת שנות נשיאותו הקים בחצרו ישיבה גדולה, הלא היא הישיבה הראשונה שהוקמה בחבל ארץ זו. ישיבה זו משכה אליה כל צעיר וצורב אשר נפשו חשקה להתעלות בתורה ויראה, והיותה בית היוצר לרבני וגדולי הארץ וכל כלי הקודש בדורות הבאים.

סדר יום קפדני הגדוש בהרצאת תורה ויר"ש היה בישיבה, שעמדה כולה תחת פיקוחו האישי של רבינו, אשר דאג לכל מחסורם של התלמידים ברו"ג. בראש-הישיבה העמיד רבינו רבנים ידועי שם גדולי תורה ויראה: הגאון רבי שמשון אהרן דרברמדיג, שלימים נתמנה כאחד מרבני העיירה ורב חצר הקודש, והגאון רבי יואל צימרמן מרוסיה. כמו כן שימשו חתניו של

מזה נח"ר לפניך, אזי בטח הוא "עת רצון", שתפילתי נתקבל, ונופלים כל המקטורגים, ושמוחה וששון לפניו.

(הרה"ק מסקולען מפי רבינו ה"פאר ישראל" ו"ע)

מגדל-אור

כמגדלור המאיר לארץ ולדרים עליה כך האיר רבינו באור קדושתו נתיב ודרך לכל יהדות רומניה. דאגתו ומסירותו לכלל לא ידעה גבולות, ובכל נפשו ומאודו פעל והפעיל להרמת קרנם ומצבם של המוני יהודי רומניה. הוא הוכר כראש וראשון בכל עניני הנהגת היהדות במדינה, כאשר בתוקף השפעתו השתדל רבות להחדרת חיי תורה ויר"ש בכל ערי ועיירות המדינה, ואף עמד בראשות "אגודת הרבנים" אשר תפקידה היה לדאוג לצרכיהם הרוחניים של כל קהילה וקהילה.

השנים בהן ישב רבינו על כסאו היו שנים קשות לבני היהדות הנאמנה. רוח התעתועים של פריצי הדור לא פסחה על חבל מגוריו, ובהיות שרבים מיהודי רומניה היו אנשים פשוטים, מצאו בהם הרשעים נושאי דגל הקידמה כר נוח לפעילותם ונעיצת טלפיהם בהשרשת החינוך הכפרני במיוחד לדור הצעיר. לרשותם עמדו סכומי כסף אדירים וטובות הנאה אותן העניקו ביד רחבה לסרים למשמעתם, וכך עשו שמות ביהדותם של היהודים התמימים שפנלו טרף שניהם. רבינו שינס מותניו ישראל ח"ו, בניגוד לשנים עברו אשר והעמיד את נושא החינוך בראש דאגותיו לעתיד עמו. במיוחד השקיע רבות בחינוך הדור הצעיר על מבועי התורה ויראת-שמים. באמרי קדשו שנאמרו בתמצית ליבו הכואב היה קורא תגר על החינוך הקלוקל של בתי-הספר אשר "מה" יסור לבם ונפשם, ותשלך אמת ארצה ח"ו באין תורה, ופקרו במינות רח"ל ואין להם חלק באלקי ישראל ח"ו, בניגוד לשנים עברו אשר היו דור ישרים ועשו בתי תלמוד תורה, כדי ללמד לילדי ישרון תורה ועבודה, וקנאת סופרים תרבה חכמה, לכן נתעלו עד אשר כל חפצם ורצונם היה אך ורק בעבודת ה' ותורתו" (מתוך דברי רבינו המובאים ב"פאר ישראל" בסוף פרשת ראה).

*

באחת מאגרותיו הממוענת אל הגאון הגדול והמפורסם רבי יהודה ליב צירלסון רבה של קעשנוב, ניתן להבין עד כמה גדלה דאגתו לחינוך והרמת קרן התורה והיהדות ועל מידת התמסרותו להעמד עניני

לרבם השיגו ביותר רגשות קדושות, וגם מדוע היתה ההתגלות ביותר? הלא אין לך אלא כהן שבימיה, וגם עכשיו היו צריכים הבאים לצדיקי הדור לראות יותר התגלות רוחנית וישועה ומופתים מפני אמונת חכמים?

והסביר זאת ע"י דוגמא ומשל: אנו רואים שהשמש זורחת אולם לא לכל בית נכנס האור בשווה, ואין זה מצד חסרון השמש כי השמש זורחת לכל בשווה, אולם אם החלונות נקיים נכנס זורח אור השמש לבית הישב, ואם החלונות מלוכלכים אזי אם כי השמש עושה פעולתה האור אינו נכנס כראוי כי החלונות מלוכלכים. כן הדבר הזה, לפנים כשחסיד נסע לרבו ניקה את חילון לבו ומוחו וכל גופו ונשמתו בהרהורי תשובה והכנה דרבה לקבל את אור רבו, אולם כשהולך לרבו וחלונותיו מלוכלכים מובן שאינו מקבל כ"כ את האור של רבו."

אימתי היא "עת רצון" לקבלת התפילה?

"ואני תפילתי לך ד' עת רצון" - מי שמבקש מהשי"ת בדבר רפואה וישועה הנצרכת לו, צריך לכוון בתפילתו לא רק בשביל עצמו כי אם בשביל צער השכינה הקדושה, שיש לה צער מצרות ישראל, כמאמר הכתוב: "עמו אנכי בצרה", 'עמו' לשון יחיד היינו צרת היחיד, וכמאמר הכתוב "בכל צרתם לו צר" היינו צרת הרבים. ובוהו מותר האדם מן הבהמה, כי הלא אפילו בהמה ותייה אם כואב לה, היא ג"כ מצטערת על צערה ורוצה שלא יכאב לה, אבל אדם מישאל כשכואב לו צריך להצטער ולשוב בתשובה ולבקש על צער השכינה, וכמא"ל: בזמן שהאדם מצטער, שכינה מה אומרת? קלני מראשי קלני מזרועי. ותפילה ובקשה הנאמרת ככוונה זו, מסוגלת להתקבל ברעוה וברצון, כי אם הוא מבקש רק על עצמו, הלא ח"ו יוכל להיות מקטרגים עליו ועל תפילתו, שיקטרגו לומר שאין הוא ראוי להיענות לפי כשרון מעלליו, אבל אם הוא מבקש בשביל צער השכינה, שירפא אותו השי"ת וימתיק את יסוריו וצערו, שיהיה מזה נחת-רוח לבורא ית"ש, אזי נופלים כל המקטרגים, כי מי יעז לקטרג על השכינה כביכול? ממילא מתקבלת תפילתו ובקשתו. וזוהו שאמר דוד מלך ישראל: "ואני תפילתי לך ה'", היינו כשתפילתי ובקשתי היא לך, בשבילך, בשביל כבודך ובשביל צערך, וכוננתי שיהי

באר בשדה - שטפנשט

רבינו, הרה"ק רבי מנחם מנדל מבאהוש והרה"ק רבי דוד טברסקי, כהנהלה רוחנית, ועקבו אישית אחר מצבו של כל תלמיד ותלמיד והיו בוחנים את התלמידים בכל שבווע.

דורש טוב לעמו

עם כל כאבו ודאגתו של רבינו למצבם הרוחני המתדרדר של יהודי רומניה שפצע את ליבו, כבואו במגע עם המון העם היה נוהג עימהם כאב רחמימאי ומאיר להם פנים, וכך השכיל לכבוש את ליבם להתקרב אליו. על ידי הסברת פניו המיוחדת מצא מסילה לליבותיהם של המוני פשוטי העם, בנועם מילותיו גילה את הנקודה הפנימית החבויה בתוכם, ודבריו העידוד והנחם שטפטף לאזניהם הפיח בהם רוח חיים, רוח של קדושה ויראת-שמים והעמידתם על חובתם בעולמם, עד אשר הפכו להיות נאמנים ושלמים לה' ולתורתו.

גם בדבריו במקלות עם כשהיה משמיע את אמרות-קדשו היה מדבר בשבחם וממליץ טוב עליהם, בהצביעו על דברים שלולא הנקודה היהודית שבהם לא היו עומדים בהם, ובודאי יש בכוחה של נקודה זו ללבות את הלהב עד שתהא שלהבת עולה מאליה ויחזרו למוטב. הוא היה מרבה להמליץ טוב ולסגנון על בני ישראל, באמרו כי רק צער הגלות והיסורים שנפל בחלקם הם המאפיינים ומסתיימים מהם את האור הערב של ה' ותורתו. פעם ביאר את דברי הגמרא (סנהדרין צח.) "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב", דלכאורה קשה להבין את פשטות הדברים שמשמיע יבא בדור שכולו חייב. ותיירץ את כוונת הגמרא עפ"י מאמרו ז"ל (שם צז.) שמשמיע יבא בהיסח הדעת, "היסח" פירושו העברה והעתקה, ואין "דעת" אלא תורה, והיינו שמשמיע יבוא בדור שנעקר והועתק מהתורה, כתינוק הנשבה לבין האומות, כדורנו שמצער הגלות והיסורים ושאר הרפתקאות ומשחיתים הקמים על העם נעתק והוסר מדרכי התורה, ואין אשמתם תלויה בהם, ולכן יבוא בן דוד ויגאלם.

נשיא "כולל רומניה" בארץ הקודש

יחד עם אחיו הק' עמד בנשיאות "כולל רומניה" בארץ הקודש והיה שולח סכומי עתק להחזקת יושבי הארץ, וכצור חלמיש עמד נגד כל אלה שבמעשיהם פגעו בהחזקת מעות ארה"ק.

בימיו גדלה גם עדת חסידי "באהוש" בארה"ק וזקני הארץ ידעו לספר על ארבעה בתי כנסיות של חסידי באהוש בארץ, מהם שנים בצפת (ראה 'באהוש' האחרון בצפת לסופר ש"י עגנון), אחד בטבריה ואחד בירושלים, אשר מקור מחיתתם היה פעולתו העניפה של רבינו שעודדם והחזיקם בגשם וברוח.

כמו כן נודע בפזונו הגדולה לצדקה ולהחזקת תורה, ומלבד ה"יושבים" הקבועים בחצרו שכל צרכיהם היו מוטלים עליו, והחזקתו את הישיבה, היה מפור הון עתק ומעניק ביד נדיבה לכל נצרך ונוזק.

יסוד יסדני ק-ה

את הפסוק (בראשית מט, טו) "וירא מנוחה כי טוב... ויט שכמו לסבול", מפרש רבינו: "המנוחה האמיתית אשר ע"י זה לא יטרודוהו שום יסורים ועגמת נפש שיבואו עליו ח"ו, היא ע"י זיט שכמו לסבול", שיקבל הכל באהבה וסבלנות.

פירוש זה מבטא את מידותיו של רבינו, שעל אף השלוה האצילית שהייתה נטוכה תמיד על פניו, היה תמיד מלא מכאובים ויסורים, כשמחלת הלב שקיננה בו הכריעה אותו פעמים רבות והפילה אותו למשכב. דבר מופלא ציון ע"י נכדו כ"ק אדמו"ר זצ"ל מבאהוש, שאף בימי חוליו הכבדים, הרי שבהגיע ימי שבת ומועד לא ניכרו עליו שום סימני מחלה, ונהג

עבודתו בקודש כבימים ימימה בימי בריאותו. עובדה קטנה ומפלאה, שסופרה על ימי ילדותו של רבינו, הפליאה בשעתו את כל מכיירי וממשיכה להפליא את השומעים עד היום. איך כבר אז בימי ילדותו ביטאה את סגולת מידתו הזכות של קבלת יסורים באהבה, בנוסף להזירותו המופלגת בכבודו של אביו הק'. היה זה בשנות ילדותו כאשר פתח מגירה גדולה וכבדה באחד מארונות הבית, ואביו הק' שעבר באותו רגע ליד הארון לא חש בנוכחותו של הילד והשיב את המגירה למקומה בעוד ידי הילד נתפסו בתוכה. מעוצם המכה נצבטה ידו של רבינו ואך זמן ניכר עד ששבה לאיתנה, ועל אף גודל יסוריו נשאר בשלוותו ולא הוציא אנהה מפיו. כאשר לימים הזכירו לפניו זקני החסידים סיפור זה, הפטיר רבינו ואמר כי עובדה זו קבעה בקרבו את מידת הסבלנות.

מרן אדמו"ר מבאהוש זצ"ל יחד עם מרן מוה"ר ש טוביאס זצ"ל אבד"ק פיאטרא ניאמץ מעתיקים בתפילה בציונים הקדושים בבית העלמין בבאהוש

חותם הרה"ק הפאר ישראל עם תבליט האריה - כמנהג אדמו"ר בית רוז'ין מאחרי תקופת מאסר הסב"ק מרוז'ין זיע"א

כאמור היה רבינו אפוף יסורים ומכאובים עליהם התגבר כארי ועבד את בוראו ביראה והאבה ללא הרף, לימים נוספה על מנת יסוריו גם פטירתו בדמי ימיהו של זוגתו הרבנית ובתו, כאשר בי"ז שבט תרס"ו נפטרה על פניו אשת נעוריו הרבנית ע"ה, והוא נשא את סבלו באהבה ודומיה והמשיך בעבודתו את בוראו כמימים ימימה. חסידים היו מספרים כי בעת חזרתו מהלוויית זוגתו הרבנית, שנודעה בצדקותה המופלגת, הרבה לדבר בשבחה, וברוב ענוותנותו תלה את אסונו בכך שהסכים ללמא את מקום אביו בבאהוש למרות שלא היה ראוי לכך. בש"ק ערב חג השבועות נפטרה על פניו בתו אשת הרה"ק רבי יעקב יוסף בהרה"ק רבי מנחם נחום מרחמטסריווקא. רבינו יצא ללוות את ארונו בליל החג רק כמה פסיעות, ומששב למעון קודשו התגבר כארי על מכאוביו והמשיך את הנהגתו קודשו לרגל חלה ללא כל שינוי.

זמן קצר לאחר מכן נשא בזיווג שני את הרבנית הצדקת מרת מלכה בת הרה"ק רבי יוסף מרימנוב, בנו של הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב.

לאחר שבאו בקשרי שדוכין סיפר הרה"ק רבי יוסף מרימנוב לרבינו, שבשנת תרכ"ז, בהיותו כבן כ"ג שנים, כאשר יצא את סאדיגורא [שכידוע לאחר הסתלקות אביו הרה"ק רבי הירש מרימנוב נתגדל רבי יוסף בחצה"ק סאדיגורא] בדרכו לרימנוב לשבת על כסא אביו, היה נוכח הס"ק רבי יצחק מבאהוש בסדיגורה וליווהו כברת דרך ארוכה. בעת שנפרד ממנו אמר לו הס"ק: "וואס הייסט א רבי? א רבי הייסט אז ער ווייסט, און ער זאגט גישט אויס" (מאי משמע רבי? רבי פירושו שהוא יודע ואינו מגלה את אשר הוא יודע). והפטיר הרה"ק

רבי יוסף, שכנראה כיוון אדה"ו מבאהוש בדבריו אלו לרמוז על העתה, על התקשרות זו בין בתו של רבי יוסף לבין בנו רבינו הפאר ישראל מבאהוש.

בימי מלחמת העולם הראשונה עת הוצרך לגלות ממקומו, שלח רבינו זמן מסוים בבית חותנו ברימנוב שבגאליציה. מפני כבוד חותנו לא נהג שום גינוני הנהגה ואף נמנע מלקבל את פני הבאים לשחר את פניו. הוא ציוה על משמשיו לבל יניחו לשום איש להיכנס להיכלו, בפרט בעת הסיבו לשולחנו בשבתות ומועדים. סיפר הגה"ח רבי שלמה שרייבר זצ"ל, מגדולי הרבנים בחצרות הק' דבית רוז'ין, שזכה להכיר את רבינו באותה תקופה קצרה בה שהה בבית חותנו הק' ברימנוב, כי הרושם העז שהותיר רבינו בשהייתו בגאליציה היה רב עד למאוד, והסיידים ואנשי מעשה היו נמשכים אליו ככחבלי קסם, וכל פעולותיו להסתיר את עצמו היו ללא הועיל. היה זה בבחינת "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", עד אשר בימי חג הפסח עת סעד את סעודתו בביתו, פרצו המוני חסידים את דלתות וחלונות הבית ונכנסו בהמוניהם לחזות בעבודת קדשו. רבינו, שהדברים היו זרים לרוחו, עזב את המקום מיד לאחר החג ושלטל את עצמו בערי ועיירות הונגריה עד בוא העת בה יכל לשוב למעון קדשו בבאהוש.

צדיק גזוז

מופתים רבים סופרו בסביבות רבינו על אשר ברוב קדושתו השפיע על אנשי להעמידם בדרך האמונה הצרופה בבורא כל עולמים, בבחינת "ויאמינו בה" על ידי "משה עבדו", ונביא כאן רק דוגמאות.

פעם בא אל רבינו יהודי חולה, שהיה מפוחד ומבוהל ביותר, והשיח את ליבו כי לדברי הרופאים שבדקוהו נמצא שחסרה לו ריאה אחת ואמרו לו כי הוא מצוי בסכנת חיים. רבינו זי"ע הרגיעו ואמר לו כי בכלל אינו חולה מסוכן, כי השי"ת הנותן חיים לבריות עם שתי ריאות יכול להעניק לו חיים גם עם ריאה אחת בלבד. הוא הבטיח לו שלא יאונה לו כל רע, וציוהו להירגע ולהוציא מליבו את המחשבה שהוא חולה מסוכן. שב היהודי לביתו וחזר להתנהג כאחד האדם ואכן האריך ימים ושנים.

פעם בא אליו יהודי מהעיר ואסלוי, והסיח את ליבו כי עומד הוא בפני משפט קשה ומסוכן והוא ירא מאד שיואשם בפלילים על לא עוול בכפו, וביקש את ברכתו ועצת קדשו. ענה לו רבינו "שמע לעצתי וסע בחזרה לעירך, ותפנה לעו"ד הגדול המתגורר שם, ושכור אותו כעורך דינך, ואל תתחשב בגובה הסכום שישית עליך רק תתן ככל אשר ידרוש". היהודי הנוכח מיהר ושמע לעצתו של רבינו ונפגש עם העו"ד הגדול אותו הורה לו לשכור, ועל אף המחיר הגבוה והמפולפל שדרש לא התלבט ונתן לו כל אשר ביקש. המשפט היה אמור להערך כעבור ימים מספר בעיר יאס. בהגיע היום המיועד הגיע לבית-המשפט והמתין להכרזת שמו להכנס לתחילת המשפט, אולם לאחר המתנה מורטת עצבים נודע לו כי השופט הראשי שהיה צריך לנהל את המשפט חלה ואינו יכול לנהל את המשפט, ובהנהלת בית-המשפט הוחלט שמשפט כה חמור אינו יכול להידחות בשום פנים ואופן. משום כך פנו לעו"ד הידוע מאסלוי שיואיל טכובו להופיע כשופט ולנהל את המשפט. כשראה אותו עו"ד במי המדובר עשה כל אשר ביכולתו עד שהביא להכרעת הדין בזיכוי המוחלט של הנאשם היהודי.

אשכנתיא דרבי

עם שוך קרבות המלחמה ורעמי התותחים שב רבינו לבאהוש, והחל במלאכת הקודש לארגן מחדש את חיי התורה והיהדות שנתעווערו בימי המלחמה. אך לא ארכו השנים ובעצם ימי עבודתו הפוריה עלתה נשמתו הטהורה בחטף לגנוי מרומים. היה זה ביום כ"ג ניסן אסרו חג דפסח (בת"ל) תרפ"ג, לאחר שבימי חג האחרונים היה רבינו שרי בשמחה גדולה ונהג את עבודתו בקודש במלוא עוזו ותפארתו. כרעם

מבארוש, אשר בחכמה ובתבונה ניווט את הנהגת העדה בימייה הקשים של יהדות אירופה בימי חורבן וכליון.

זכות הגדולה של רבינו תעמוד לנו ולכל ישראל להיושע בכל מילי דמיט, וכמאמרו בספרו בפרשת חיי-שרה: "הצדיק אשר בעולם הזה בבחינת תושב, והשתדל עם בני דורו ומסר נפשו עבור הכלל, אזי גם בעולם העליון הוא עומד ומשפיע ביתר שאת ועוז השפעות טובות וחסדים".

כמלאי מקומו נתמנו שני חתניו, בן אחיו הרה"ק רבי מנחם מנדל מבארוש, והרה"ק רבי דוד טברסקי בן גיסו הרה"ק רבי מרדכי זוסיא מהוצעלס (חתן הרה"ק ר"י מבארוש). באהבה ורעות נפלאה המשיכו שני הגיסים לנהל יחדיו את העדה הגדולה, עד שהרה"ק רבי דוד חלה קשות ונשמתו הטהורה עלתה בדמי ימיו לגנוי מרומים ונטמן בעיר יאס. אז הוטלה הנהגת העדה כולה על כתפיו של הרה"ק רבי מנחם מנדל

ביום בהיר המתגלגל מסוף העולם ועד סופו נפלה הידיעה על המון החסידים, ששהו עוד בבארוש מימי החג. הם לא האמינו למשמע אזניהם על הסרת הגור בפתאומית מעל ראשם. שעות רבות ארכו עד אשר עיכלו המוני החסידים את הבשורה המדהימה. בהלווייתו הכאובה שהתקיימה עוד באותו יום התאספו אלפים מכל הסביבה, שביכו מרורות את האור הגדול שהאיר וזיכך את כל סביביו בז"ך השנים בהן זכו להנות מאורו ולשתות מבארו.

פרפראות על הפאר ישראל מכתבי מרן הגה"ש טוביאס זצ"ל אבד"ק פיאטרא ניאמץ

יותר יתברר לו שלחוד נכנס בזה הרגע הרבי הקודם הפאר ישראל [שכבר לא היה בעולם מכ"ג ניסן שנת תרפ"ג] לחדר, והיה בעיניו מראה נשגב ולא מושג, וכך כתב לימים מוריני מוהר"ש "בליל פסח, עיר וקדיש מן שמיא נחית", ואדמו"ר הקדוש מוה"ר ישראל שלום יוסף זי"ע בהתגלות ובאימה רבה לאדמו"ר הקדוש מוה"ר מנחם מענדל זי"ע - אדמו"ר השלישי, והוא קם מלוא קומתו בבהילות, ונשארנו משתוממים כשעה, וכרע אחת בשעה שאדמו"ר חותנו ורבו אומר אליו: זאלסט זאגן משה מרדכי, ער זאל זיך האב היטען פין מאכלות אסורות", ועיני כותב הטורים רואות את הקימה ואת ההידור מבלי להבין דבר. לאחר יו"ט פקד אדמו"ר לסבי שאל יאכל עוד משחיטת השו"ב שלו, ולאחר דין ודברים מחלוקת וקטטות על זקני (שחשדוהו שמעוניין לפנות את המשרה לחתנו הוא אבא מארי הגה"ק רבי שלמה טוביאס זצ"ל) ועל הסבא פקד אדמו"ר להושיב ב"ד מרביני טראנסילוניה דוקא כי השו"ב היה טראנסילונאי, לאחר שפסלו בית דינו של הגאון הצדיק מוהר"ר אלעזר (דוד גרינוואלד) ז"ל בסאטמאר (כמדינה משום שהשו"ב היה מסאטמאר) הושיבו ב"ד את ראש הקאניצלאר [באיזור ההונגרי של רומניה היה הקאניצלאר - הנהלה כעין ראש הפירציה שלטון על עניני הקהילות והרבנות] מוה"ר בן ציון וועלד ומוה"ר אברהם שלמה ז"ל מגערלא ועוד והם אסרו עליו מלהיות שוחט בטולדיש, ותהי לנס.

לימים יוסיף מורנו מוהר"ש עוד פרטים בעל פה: בראותו המחזה הנורא, הראה הילד מיד לסבא רבי משה מרדכי שיביט גם הוא, ושניהם הבחינו בדבר בלתי שגרתו. למחרת טיילו עם חתנו הרבי הנוכחי שליט"א [הרה"ק רבי יצחק מבארוש זצ"ל] זי"ע, ושאלו לפרש המעשה מאמש, ואמר להם הרבי שיכול להכנס אל חותנו אל הקודש פנימה לברר מה היה, - כשחזר כעבור איזה זמן ומענה בפיו ואמר: כה היו דבריו הקדושים: השוער ר' ישראל'ניו נכנס להחדר וכו' וכיון שמסר דבר משה מרדכי לכן ראו רק הם את הנעשה, ומסר שיהוה ממאכלות אסורות. כשנכנסו להיפרד מהרבי חזר שוב על זה המעשה בהדגשה שיזוהר...

כשחזר רבי משה מרדכי לביתו בטולדיש וסיפר המעשה נעשתה העיר כמרקחה היתכן שוחט יר"ש והגון כזה? אך מכיון שבלעדי אדמו"ר לא יהיו איש להרים את ראשו נכנעו לדבריו, וכעצתו הקימו ב"ד שידון בנידון השוחט דגן, ואמנם מצאו שאין תוכו כבדו, אמנם כפשרה עשו הם עמו, שישמש כש"צ בימים הנוראים, ובהגיע ההחלטה לאוזני הרבי הוא אינו מוותר ושולח לשאלו: ממ"נ אם נמצא שאינו כשר האיך תסכימו שיהיה שליח הציבור בימים הנוראים? ואכן חזרו בהם מפס"ד זה, לימים ביקר האדמו"ר זצ"ל בבראילה ואותו האיש ניצב בדרך לשטן והוא מודיע לרבי כי אם יקרבנו יסיע בעדו במסעו זה, הרבי מודיעו חד משמעו שלא יעז להופיע בשערי ביתו, ואינו מפחד מקילקוליו ומאוימו, וממשיך המוהר"ש לספר כי שנים אח"כ הגיע לבארוש אדם לא ידוע כשהוא חבוש לראשו כובע קש רחב מימדים... והלה שאלני התכירני? והזדהה כהשוחט מטולדיש לשעבר...

תמונת הגה"ח רבי משה מרדכי זלמן זצ"ל מטולדיש מנאמני האדמו"ר זצ"ל ומבא ביתו, ממנו נשמרו תיאורים וזכרונות רבים על חצר הצדיק ופעולותיו לדורות

באימה ביראה ברתת וזיע ופלגי מים ירדו עיניו - הוא ראה בעניו מכירת חמץ ענין גבוה ונשגב היתה לו אמונה שלימה בכל שיח ושיג שיצא מפה קדשו של רבינו זצ"ל במכירת החמץ ומכירת הסוסים כשהרבי תקע כפו הקדוש להבדיל ליד הערל מאשאליע ואמר "שוין" (כלומר חסל) הרבי חתם עצמו על שטר המכירה: ישראל פרידמן ותו לא.

פעם אחת בערב פסח שחל להיות בשבת אחר זמן אכילת חמץ קודם סוף זמן ביעור חמץ, ישב זקני הגאון החסיד הגדול רבי משה מרדכי ע"ה בקלויז הישן לבדו, לפתע נפתחה הדלת ומרן אדמו"ר הפאר ישראל זי"ע עומד שם ושואלו: "רבי משה מרדכי, איהר זענט שוין פערטיג?". והשיב: "סאיז דאך אלעס תלוי אין רבי'ן, ס'ווענטטיג אין רבי'נס הכנות. הראה לו רבינו זי"ע באצבעו על מקום מסוים, שבין שני קורות - בהם היתה הקרקע מחופה - מונח פירור חמץ, וביקשו שיטלנו ויבערנו.

הדחת השוחט על פי התגלות לאחר ההסתלקות

בליל הסדר דפסח שנת תרפ"ו עת שהה בבארוש רבי משה מרדכי יחד עם נכדו הילד [מוהר"ש זצ"ל] והוא אך בגיל 12, והנה לפתע רואה הילד את הרבי הרה"ק רבי מנחם מנדל כשהוא קם מכסאו בפתח גדול ומסדר כריות הכסא כלא היה כלום, ומאחר

הנהגת עדת ישורון

בי' אלו תרנ"ו נסתלק אביו כ"ק מרן אדמו"ר הזקן מבארוש זי"ע לגנוי מרומים. בעת הלוויה הפצירו גדולי החובבי החסידים ברבינו שיסכים לקבל עליו את עטרת ההנהגה כיון שהיה בכור בניו, ועוד לפני צאת הארון הוכרו על רבינו כמלא מקום אביו הקדוש במשכן הקודש בבארוש.

ביום הקמת הארון על ציונו של רבינו הרה"ק אדמו"ר הזקן רבי יצחק זי"ע לאחר שקמו מהשבעה, ראו איך שרבינו מרכין עצמו לעבר הציון הק' ושפתותיו מרחשין, ומסיים תפילתו בלשון הפסוק "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" (מלכים ב' ב, ט), והדברים היו לפלא בעיני הקהל. כשחזר לביתו, ניגש אליו זקני הגאון החסיד הגדול רבי משה מרדכי ב"ר שמואל מהאנג שהיה מקורב גדול ותמיד היה "עייל בלא בר", ושאלו לפרש הדבר, השיבו רבינו: "ומדוע לא קשה לך על אלישע שביקש כן מאליהו הנביא? אלא שביאור הענין הוא, כי עבודת הצדיק בעולם הזה, הוא חלק מעבודה כוללת ומקיפה של תיקון העולם לקראת הגאולה העתידה, ואין הצדיק עוזב את העולם עד שימלא את חלקו בעבודה זו, לאחר שהגיע לסיים תפקידו, או אז מסתלק הוא מן העולם. לעת זאת מוטלת המלאכה על הצדיק הבא אחריו, להמשיך מאותה נקודה בה הפסיק. לכן ביקשתי לקבל פי שניים, כלומר שמתחילה אוכה להגיע למדרגותיו הנעלות, ואז שאזכה לתקן את חלקי אף אני".

אשתו הצדקנית של זקני הגאון החסיד הגדול רבי משה מרדכי ע"ה, חלתה פעם בגרונה בשנותיה הצעירות. לאחר שכל הרופאים נואשו ממנה, הורה לה רבינו לנסוע לוינה, שם תמצא מזון למחלתה. קיימה באמונה את דברי הרבי ונסעה לוינה, למרות שלא ידעה מה תעשה שם. בדרכה ברכבת ישבה ליד חלון, וכשפתחהו לרווחה, חדר אויר צח מבעד לחלון, והוטב לה. בהגיעה לוינה, לא ידעה מה לעשות, והחלה למרר בככי ולבכות לעזרה. ניגש אליה יהודי בעל לב רחום ושאלה לפרש מעשיה, לאחר שספרה לו, גילה כי הוא קרוב משפחתה. הכניסה לביתה, דאג לכל מחסורה ושלה אותה לרופאים המומחים. בהגיעה לבדיקה נתברר שכבר אין צריך בנייתו והמחלה חלפה כלא היתה, בזכות ברכות הצדיק האויר הצח שחדר לגרונה ריפא ממנה את המחלה.

מעמד מכירת חמץ - עת רצון

סיפר כ"ק האדמו"ר מבארוש זי"ע: רבי משה מרדכי ע"ה היה פיקח וחכם גדול ובכל זאת היה בעל אמונה במדה גדושה - "זוכר אני את סדר מכירת חמץ אצל דודי הצדיק מוה"ר יש"י זי"ע האדמו"ר האמצעי מבארוש אין התלוצץ הגוי הערל "אאשאליע" ורצה להוסיף בדמי הקדימה כדי שיתנו לו לאחר חג הפסח סכום יותר גדול הגוי התלוצץ ועשה עצמו שיכור והאנשים שחקו, אמנם זקנין רבי משה מרדכי עמד

תמונות ומסמכים מארכיון מכון תורת אמת שטפנשט, ודברות 'אגודה' למקומות הקדושים ברומניה'

זכרון להולכים

לזכרו של נעים זמירות ישראל ר' מיכאל שניצלר ז"ל

בערב שבת קודש פרשת שמיני, כ"ג ניסן התשפ"ג הגיעה מארה"ב הידיעה המרה על פטירתו בחטף של אמן הרגש והזמר ר' מיכאל שניצלר ז"ל

רבי מיכאל שניצלר ז"ל עם ה'משמחים' בבורו פארק, משמח ומרקיז את ר' ברוך קורנפלד ז"ל בעת שהותו בארה"ב לצורך טיפולים

הבא לאוירת הנכאים ששרתה ביתר הזמן, אוירה שמשכיחה את רגעי הסבל בהם חוו החולה ומלוויו, אוירת החג שר' מיכאל שניצלר השרה באותה עת בסלון הבית, נסכה עוז וחיות לימים רבים, אח"כ התודעו לעובדה המרגשת כי כמעט מדי יום ביומו, מיכאל שניצלר משמש כמלאך מיכאל, להכניס חיות ושמחה לכל נצרך ומבקש לכל חולה ונדכא. יהי זכרו מבורך, ויהיו מעשיו המשמחים שלבטח בראו מלאכי שמחה נצחיים מאירים ומלווים את כל העושים ולו משהו קטן לעילוי נשמתו המשמחת והזכה של ר' מיכאל ב"ר משולם וזשא שניצלר ז"ל. ת.ג,צ.ב,ה

עולמים עת בארץ הקודש שוררו ישראל עם קדושים מה נשתנה הלילה הזה, ומיד אח"כ חלה גם רבי ברוך ז"ל את חוליו האחרון ממנו לא קם. בימים ההם שהיטלטל בין בתי חולים לבית ה'משמחים' בבורו פארק מפעל יחודי שהקימו נגידי ונדיבי עם בארה"ב, נכנסו ובאו גדולי משמחים וטובי המזמרים, ענקי הזמר החסידי בארה"ב לעודד את החולה ואת מלויו, בלט רבי מיכאל שניצלר בהופעותיו ובהשראת השמחה שהשרה על כל הסובבים, ר' מיכאל הטריח עצמו לשמח את רבי ברוך ופמלייתו, שירים וחרוזים שהכניסו אטמוספירת מעין עולם

עם הסתלקותו של משמח הלבבות האגדי, המשורר, בעל המנגן, המשמח, והגראמער, שמצא מסילות ללבם של אלפי בתי ישראל, ביחודיות מופלאה, בחן שהוצק בשפתותיו כמתנה מן שמיא לה זכה הוא ודורו, נזכרנו בימים קודרים ואפלים בהם ליוונו את בעל היסורים רבי ברוך קורנפלד ז"ל מנאמני ופעילי הנצחת זכר הצדיק משטפנשט זצ"ל בימי ההילולא ובכל השנה, עת ליווה הוא במסכת ייסורים בל תתואר את בנו יחידו מחמד נפשו היניק בצלאל שמחה ז"ל שנלב"ע לאחר ניתוח לבבי ארוך, בערב פסח תש"ע בבית החולים בארה"ב, והובא למנוחת

נעשה ונשמע

במוסדות שטפנשט

הנה הנם ימים המבורכים

שמחת חג הפסח צמוסה באירועים בחצר שטפנשט בארה"ק וברומניה

במהלך ימי החג התקיימו בבית מדרשינו בבני ברק שיעורי תורה לרבים מפי רבני ומשפיעי אנ"ש, ובהם שיעורי המיוחד של הרה"צ ר' יחיאל מעכל פרידמן שליט"א ראש כוללנו לדיינות 'עמק המשפט' שטפנשט, הדרשה נסובה בעקבות הוצאת הקובץ 'אוצרות טל' - ח"ב, מתורתו של מורינו הגר"ל טוביאס זצ"ל ש"ל בערב פסח בהוצאת מכונינו, השיעור המקיף בנושא: מהות חישוב ומני היום לפי שיטות החזו"א ולפי הגר"ח נאה, ולפי שיטתו המחודשת של מורינו 'אוצרות טל', שיעור שעורר הדים נרחבים בבי מדרשא. בשבת הגדול ובשביעי של פסח נשמעו שיעוריו של הרה"צ ר' אברהם יעקב סלמון שליט"א רב קהל שטפנשט בכיורו מקיף אודות הבטחת האר"י הקדוש שכל הנזר במשהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה, ומחקר מקיף אודות השתלשלות דברי האר"י הקדוש והפירושים שנאמרו בעקבותיו. הו"מ"צ הרה"צ

גם בקהילת שטפנשט 'הכנסת אורחים דשטפנשט ביאס רומניה' מורגשת אוירת החג, ומלבד חלוקת המצות לחברי הקהילה ולמסותפפים בחצר הקודש שם בית הכנסת אורחים, מלווים אנשי המוסדות את המקורבים לקהילה ולהכנסת אורחים בצעדיהם הראשונים לתוככי עולם היהדות באופנים שונים, בערב פסח השתא זכו באי הכנסת אורחים גם להשתתף במעמד 'שריפת החמץ' בקור מקפאי ובשלג אשר הופיע ברחבי העיר, והלב התחמם והתרונן לקיום המצווה של בל יראה ובל ימצא. יצויין כי עריכות הסדרים הציבוריים נערכו על ידי הקהילות המקומיות ביאס, בשאץ, בבוטושאן, ובעוד מקומות תודות לסיוע הקהילות היהודיות ברומניה בשיתוף הפדרציה של הקהילות היהודיות ברומניה המחזיקים את הגחלת היהודית במסירות וכך זוכים יהודי רומניה לשר ולהרגיש כי 'עם ישראל חי'.

עם הגיע ימי חודש ניסן עליהם נאמר בפיט 'הנה הנם הימים המבורכים', זוכים העוסקים בהנהלת המוסדות בבית שטפנשט לעסוק בצרכי ציבור באמונה ובמסירות, תחילה ההתארגנות למפעל קמחא דפסחא, במוצרי יסוד ובתלושי מזון לאברכים ולמשפחות ברוכות ילדים, במנה גדושה למאות ולא לפנים, מזה שנים ארוכות 'שהגה"צ רבי משה מרדכי טוביאס שליט"א אב"ד קדימה צורן מפעיל את כל מרצו וכוחו, ומכתת רגליו יחד עם רב המוסדות הרה"צ אברהם יעקב סלמון שליט"א למפעלי בתי הארזיה והייצור של פירות וירקות באיזור השרון לגייסם ולשתפם במצוות הקמחא דפסחא, אשר ב"ה משנה לשנה ממשיכה להעניק תמיכה ועזרה להמוני עמך בית ישראל וב"ה למאות ואפלים נעזרים ונתמכים על ידי מפעל הקמחא דפסחא בעין טובה ובנפש חפוצה גם תודות לעוזרים והמסייעים במלאכת הקודש.

המשך בעמוד 3

*

*